

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 9

Temmuz 1936

Sayı 100

RESMÎ KISIM

Tayinler

Kararnameler

1936 Haziran ayı içinde takdir edilenler

1/5/936 dan 1/7/936 tarihine kadar işi bitirilen emekli, öksüz
ve dullar aylıkları

Kanunlar

Nizamnameler

Tamimler

GAYRÎ RESMÎ KISIM

Arsıulusal «Ev» ve şehir amenajmanı federasyonu

K. N. Kıcıman

Lehistaında idare sistemi

Naci Kıcıman

Cumhuriyet Gazete ve Matbaası — İstanbul
1936

Resmi Kısım**Kararname**

3046 sayılı kanunla teşkil edilen Vilâyet Evrak Müdürlüğüne Vilâyetler İdaresi Umum Müdürlüğü Üçüncü Şube Müdürü Ahmed'in Hukuk Müşavirliği muhakemat kısmı Müdür muavinliğine Oltu kaymakamı İzzet'in tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

28/6/936

Takdirnameler

936 Yılı Haziran ayı içinde takdir edilenler.

Valiler

Balıkesir valisi Salim Gündoğan	Zeytinlik işlerindeki alâka ve yardımlarından ötürü Ziraat Vekâletince takdirname ile taltif edilmiştir.
Balıkesir valisi Salim Gündoğan	Maarife karşı gösterdiği alâkadan ötürü Maarif Vekâletince teşekkür edilmiştir.
Rize valisi Ertuğrul	Cevdet 2525 sayılı Soyadı kanununun soyadı intihap etmek ve kütüğe

teşkil ettirmek için tayin ettiği müddetten evvel bu işleri mütemadi ihtimam ve takiple muvaffak olduğundan ötürü Vekâletçe takdir edilmiştir.

Kaymakamlar

Çermik kaymakamı
Adnan Sonçağ :

Kültüre karşı derin bilgi göstererek Şeyhler köyünde yeniden bir okul kurağı meydana getirdiğinden ve ihtiyaçlarını temine çalıştığından ötürü Vilâyetçe takdirname verilmiştir.

Tarsus kaymakamı
Hıfzı Ekey

Numerotaj işlerinde gayret ve faaliyetten ötürü Dahiliye Vekâletince takdirname verilmiştir.

Kemah kaymakamı
Arif Kocaman :

934-935 yılında ulus okullarına öğretmen toplamak ve halkı teşvik ve tenvir etmek yolunda gösterdiği faaliyetten ötürü Dahiliye Vekâletince takdir edilmiştir.

Karaman kaymakamı
Faik Türegün :

Soyadı işlerinin kanunî müddetten önce sicillere geçirilerek bitirildiğinden ötürü Konya Valiliğince takdirname ile taltif edilmiştir.

Sandıklı kaymakamı
A. Dünder Ataker :

Soyadı işlerinde muvaffakiyet gösterdiklerinden ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Emirdağ kaymakamı
Ahmed Kınık :

Soyadı işlerinde muvaffakiyet gösterdiklerinden ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Yalvaç kaymakamı İbrahim Er :	Soyadı işlerinde muvaffakiyet gösterdiğinden ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.
Şiran kaymakamı Sabri Sözer :	Soyadlarının ve köy nüfus defterlerinin yazımı işlerini gününden önce bitirmek yolundaki verimli çalışmadan ötürü vilâyetçe takdirname ile taltif edilmiştir.
Besni kaymakamı Nesip Ararat :	Kaza memurları arasındaki ahenk ve müşterek mesaideki birlik; imar ve yol işlerindeki mesaisi şayanı takdir görülerek vilâyetçe takdirname verilmiştir.
Hekimhan kaymakamı Bekir Suphi Aktan :	Kaza belediye dairesile Hasan çelebi hükümet konağı ve 2 karakol binasının yaptırılmasına ve köy yolları inşasında ve asayiş vaziyetinde gösterdiği gayretten ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Nüfus Müdürleri

Afyon nüfus müdürü Hikmet Çınar :	Soyadı işlerinde muvaffakiyet gösterdiğinden ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.
Gümüşhane nüfus müdürü Şevket Taştan :	Soyadı işlerini günü gününe takip ve sona erdirmek hususunda gösterdiği muvaffakiyetten ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Rize nüfus müdürü
Tacettin Gürel :

Soy adı işlerini günü gününe takip ve
sona erdirmek hususunda gösterdiği
muvaffakiyetten ötürü vekâletçe
takdir edilmiştir.

Tekaüt ve Yetim aylıkları

1/5/936 dan 1/7/936 tarihine kadar Dahiliye Vekâletince iş biten emekli, öksüz ve dullar maaş tahsisi listesi

<u>İsim ve memuriyeti</u>	<u>Nev'i tahsisi</u>
Şirvan kaymakamı Vedat Ekrem	Yetim
Duhuliyeye müdürlüğü kontrolörü İsmail Suat	»
Bakırköy belediye şubesi başkâtibi İsmail Hakkı	Tekaüt
Üsküdar belediye tahsil şubesi memuru İsmail Suphi	»
Beyoğlu belediye tahsil şubesi tahakkuk memur ve kâtibi Feridun	Yetim
Bahçeler muhafızı Mustafa Sabri	Tekaüt
Köprü tahsildarı Ali	Yetim
Giresun hususî muhasebe birinci tahsildarı Ali Rıza	Tekaüt
Çanakkale eski iskân memuru Kâzım	Yetim
Samsun nüfus müdürü Bahri Malatyalı	Tekaüt
Çeşme nüfus müdürü Kadri Ural	»
Belviran nahiyesi müdür vekili Halil Rıfat	»
Adana eski iskân kâtibi Abdurrahman Şeref	Yetim
Başkale kaymakamlığından mütekait Hüsnü	»
Erdek nüfus kâtibi Hüseyin	»
Küre eski kaymakamı Muzaffer Sancar	»
Kerkük eski mutasarrıfı Mustafa	»
Çetmi nahiyesi nüfus memuru Esat Demir	»

İsim ve memuriyeti	Nev'i tahsisi
Karacabey hususî muhasebe memuru Mustafa Hikmet	Yetim
Devrek hususî muhasebe piyade tahsildarı Abdullah	»
Gaziantep mektupçusu Raif Akman	»
Mülga Dahiliye Nezareti sicil memuru Asaf	»
Akçaabat kaymakamlığından mütekait Mehmet Talât	»
Karaisalı eski nüfus memuru Ali Haydar	Tekaüt
Sason kaymakamlığından mütekait Hamdi	Yetim
Kemah hususî muhasebe memurluğundan mütekait Üzeyir	»
Mardin tahrirat kalemi eski baş mübeyyizi Haki Hüsnü	»
Şarkıkaraağaç eski tahrirat kâtibi Kâzım Altınay	Tekaüt
Tekirdağ valisi Azmi Heper	»
Nusaybin kaymakamlığından mütekait Celâl	Yetim
Kınık nahiyesi tahrirat kâtipliğinden mütekait Ahmet Hamdi	»
Ovacık tahrirat kâtibi Mustafa	»
Kandıra hususî muhasebe memur muavini Mümin Son	Tekaüt
Fener belediye tahsil şubesi tahsildarı Mehmet Sadık	Yetim
Köprü tahsildarlığından açıkta Abdurrahman	»
Gaz depoları müdürü M. Bahaeddin Uçar	»
Gülek nahiyesi müdürü Ziya Erten	»
Balıkesir hususî muhasebe tahsildarı Rüştü	Tekaüt
Eski Bağdat mektubi kalemi memurlarından sabık Ergani Madeni Saylavı Mahmut	»
Kasımpaşa belediye tahsil şubesi tahakkuk memuru ve kâtibi Hüseyin	»
Erzincan hususî muhasebe tahsildarı Bahaeddin Sezen	Yetim
Hadım nahiyesi eski müdürü Celâleddin	»
Rize nüfus müdürlüğünden mütekait Mehmet	

İsim ve memuriyeti	Nev'i tahsisi
Hulusi	Yetim
Tekrit nahiyesi eski müdürü Musa Yaver	»
Ordu hususî muhasebe tahsildarı Abdullah	»
Hayrabolu iskân memuru Cemal	»
Kozan nüfus kâtibi Ali Rıza Bayram	Tekaüt
Burhaniye kaymakamı Salâhaddin	Yetim
Bahçe kaymakamı Edip	»
Uzunköprü nüfus memurluğundan mütekait Mehmet	»
Ertuğrul mutasarrıflığından mütekait Abdurrahman Nafiz»	
Niğde evrak memuru Mehmet Özdoğan	Tekaüt
Milâs tahrirat kâtibi Salih	»
Hilvan nüfus memurluğundan mütekait Tevfik Koçak	Yetim
Kâhta nüfus memurluğundan mütekait Cemal	»
Tokat idare heyeti kâtibi Nuri Akyürek	Tekaüt
İstanbul belediyesi müfettişi Muzaffer	»
Ömerlibey sıhhat memuru Mehmet Cemal Torbey	Yetim

Kanunlar

Meşhud suçların Muhakeme Usulü Kanunu .

Kanun No: 3005

Kabul tarihi: 8/6/1936

Neşri tarihi: 13/6/1936

Madde 1— Adliye teşkilâtı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayırlarda işlenen ve faili o sırada veya pek az sonra yakalanan:

A - Ağır Ceza Mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümler,

B - Türk Ceza Kanununun 529, 534, 539, 545, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575 ve 576 ncı maddelerile

534, 540 ve 547 inci maddelerinin ikinci fıkralarında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatler hakkında takib ve duruşma, bu kanun hükümlerine tâbidir.

Madde 2— Şikâyet üzerine veya şahsî dava yolile takib olunan suçlarda, suçtan zarar görenlerin zabıta memurlarına ağızdan şikâyetleri, şikâyet ve şahsî dava açmak hakkındaki umumî usullere göre yapılacak muamele hükmünde sayılır.

Madde 3— Siyasî suçlarla hususî muhakeme usullerine ve takibi izin -veya karar istihsaline bağı olan suçlar hakkında bu kanun tatbik edilmez.

Madde 4— Meşhud bir suç işlendiği zaman, zabıta, yakalanan şahsı tanzim edeceği bir zabıt varakası ve elde edilecek maddî sübut delillerde birlikte vakit geçirmeksizin aynı günde Cumhuriyet Müddeiumumiliğine teslim eder.

Zabıt varakası, yakalanan şahsın kim olduğunu; sübut delili olacak maddelerin ve izlerin nelerden ibaret bulunduğunu ve şahitlerin hüviyetini ihtiva eder.

Şikâyet veya şahsî dava yolile takib edilen suçlarda şikâyet edildiğinin zabıt varakasına yazılması ve şikâyet edenin bu varakayı imzalaması lâzımdır.

Cumhuriyet Müddeiumumisi yakalanan şahsı sorguya çektikten sonra âmme davasını açmaya lüzum görür ve umumî hükümlere göre takibat yapılmasını zarurî kılacak sebepler mevcut bulunmazsa duruşma yapılmak üzere maznunu iddianame ile o gün vazifeli mahkemeye gönderir.

Madde 5— Cumhuriyet Müddeiumumisi, suçun bu kanunun şümulüne girip girmediğini veya âmme davasını açmak icap edip etmediğini tayin için işin incelenmesine lüzum görürse bu bakımlardan tahkikat yapılmak üzere maznunun mahkemeye şevkini yakalandığının ertesi gününe bırakabilir.

Madde 6— Cumhuriyet Müddeiumumisi, maznun hakkında tevkif müzekkeresi verebilir.

Madde 7— Zabıta, zabıt varakasında tesbit ettiği şa-

hidlerle Cumhuriyet Müddeiumumisi ve sorgu sırasında maznun tarafından gösterilen şahid ve ehlihibre ile mahkemece lüzum görülecek diğ er şahidleri ve ehlihibreyi ve suçtan zarar gö ren şahsı Cumhuriyet Müddeiumumisinin yazılı veya şifahî emrile mahkemede hazır bulundurmaya mecburdur.

Bu emir, çağrılanlar hakkında zabıtaya ihzar müzekkeresinde olduğu gibi zor kullanmak salâhiyetini de verir.

Madde 8— Maznun yakalandığı günde mahkemeye sevk edileceği sırada çalışma zamanı bitmiş veya herhangi bir tatil gününe tesadüf etmiş ise Cumhuriyet Müddeiumumisi mahkemeyi hemen çalışmaya davet edebileceği gibi maznunun mahkemeye şevkini ertesi güne de bırakabilir.

Şu kadar ki Cumhuriyet Müddeiumumisi tarafından dördüncü maddede yazılı sebepten dolayı maznunun mahkemeye şevki ertesi güne bırakılmış ise yukarıki fıkrada yazılı sebeple de olsa maznunun mahkemeye şevki ikinci bir teahhura uğratılmaz.

Madde 9— Vazifeli mahkeme, Cumhuriyet Müddeiumumisi tarafından sevk edilir edilmez başka işlere tercih ederek maznunun duruşmasına başlar. Duruşmanın mahkemece bir celsede bitirilmesi lâzımdır. Şu kadar ki; kanunî zaruretler dolayısıyla işin bir celsede karara bağlanması mümkün olmazsa duruşma bu imkânsızlığı doğuran noksanların en çabuk vasıtalarla ikmali için lâzımgelen müddet göz önünde tutularak ona göre başka bir güne tehir edilebilir.

Madde 10— Maznun ve Cumhuriyet Müddeiumumisi suçun bu kanunun şumulüne girmediyini mahkemede iddia edebilir. Mahkeme gerek resen ve gerek bu iddialar üzerine suçun bu kanunun şumulüne girmediyine karar verirse duruşmaya umumî hükümler dairesinde devam eder.

Ancak bu suretle duruşmanın devamına kanunî sebepler dolayısıyla imkân olmıyan hallerde evrakın Cumhuriyet Müddeiumumiliğine geri verilmesine karar verir.

İddialarının reddine dair olan mahkeme kararını taraflar ancak esas hakkındaki kararlarla birlikte temyiz edebilirler.

Madde 11— Duruşma bir celsede neticelenmeyi de başka güne bırakılacaksa Cumhuriyet Müddeiumumisi tarafından hakkında tevkif müzekkeresi verilmiş olan maznunun kefaletle veya kefaletsiz tahliyesine mahkemece karar verilebilir.

Madde 12— Maznunun isteği üzerine mahkeme müdafaasını hazırlamak için en çok üç günlük mühlet verilir.

Madde 13— Bir ay ve daha ziyade hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile mahkûm edilen suçluyu mevkuf değilse mahkeme tevkife mecburdur. Ancak mahkeme kararında mahkûmun kefaletle tahliye edilmesine de karar verebilir.

Madde 14— Bu kanuna göre verilecek tevkif kararlarına itiraz edilemez.

Madde 15— Ceza işlerini gören asliye mahkemesi herhangi bir sebeple çalışmadığı hallerde meşhud suç hakkındaki duruşmayı oranın asliye hukuk işlerine bakan mahkeme görür.

Sulh mahkemelerinin göreceği meşhud suçların muhakemesi sulh hâkimi bulunmadığı zaman asliye mahkemesinde görülebileceği gibi asliye mahkemesinin çalışmadığı zamanlarda bu mahkemeye aid işler sulh hâkimi tarafından da görülebilir.

Madde 16— Bu kanun hükümleri 1 birinci teşrin 1936 tarihinde yürümeğe başlar.

Madde 17— Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12/6/1936

**Yeniden dokuz kaza teşkiline ve kadrolarda bazı
değişiklik yapılmasına dair kanun**

Kanun No: 3012

Kabul tarihi: 9/6/1936

Neşri tarihi: 15/6/1936

Madde 1— İsimleri bu kanuna bağlı 1 numaralı cetvelde yazılı dokuz kaza teşkil olunmuştur.

Madde 2— 1426 sayılı Vilâyet İdaresi Kanununun 58 inci maddesi mucibince yeniden bir vilâyette idare heyeti kurulmuş, beş vilâyette vali muavinliği ve 25 maiyet memurluğu ihdas olunmuştur.

Madde 3— Birinci ve ikinci maddeler mucibince yapılacak teşkilâtın ve Vilâyet İdaresi Kanununun verdiği salâhiyete binaen Hükümetçe teşkil edilecek 3 nahiye memurlarının derece, aded ve maaşları bu kanuna bağlı 2 numaralı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetveldeki kadrolar aid oldukları vekâletlerin kadrolarına eklenmiştir.

Madde 4— 1452 numaralı kanuna bağlı 2 numaralı cetvelin Dahiliye Vekâleti kısmından beşinci sınıf valiler kaldırılmış ve dördüncü sınıf valilerin sayısı otuz ikiye çıkarılmıştır.

Muvakkat Madde— Bu kanuna bağlı 3 numaralı cetvelde gösterilen ücretli müstahdemler 1936 malî yılı Umumî Muvazene Kanununun 4 üncü maddesine bağlı (D) cetvelinde aid olduğu vekâlet kadrolarına eklenmiştir.

Madde 5— Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 6— Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

12/6/1936

[1] NUMARALI CETVEL

Vilâyet	Kaza ismi
Ankara	Çankaya
Antalya	Gündoğmuş
Balıkesir	Manyas
Burdur	Yeşilova
İstanbul	Eyüp
Kastamonu	Kargı
Kocaeli	Gölcük
Çanakkale	Yenice
Ordu	Gölköy

[2] NUMARALI CETVEL

Derece	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
--------	-------------------	------	------

Maliye Vekâleti

9	Malmüdüdü	9	40
19	Veznedar	9	10
14	Varidat Memuru	9	20
16	» » Muavini	9	16
14	Muhasebe Kâtibi	9	20

Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü

14	Tapu Memuru	9	20
16	Tapu Sicil Kâtibi	9	16

Dahiliye Vekâleti

5	Birinci Sınıf Vali Muavini	5	80
6	İdare Heyeti Azası	3	70
12	Maiyet Memuru	25	25
8	Kaymakam	9	45
14	Kaza Tahrirat Kâtibi	9	20
19	» » » Refiki	9	10

Derece	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
16	Kaza Nüfus Memuru	9	16
19	» » Kâtibi	9	10
12	Birinci Sınıf Nahiye Müdürü	3	25
Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti			
9	Hükümet Tabibi	9	40
17	Küçük Sıhhat Memuru	18	14
Adliye Vekâleti			
8	Reis, Hâkim, Aza, Sulh Hâkimi, Müddeiumumi ve Muavinleri, İcra Reis ve Muavinleri, Müstantikler ve Hâkim Muavinleri ve Temyiz Raportörleri	8	45
14	Başkâtib ve Muavinleri ve Müddeiumumi ve Müstantik ve Zabıt Kâtib ve İcra Kâtibleri	8	20
15	Müstantik ve zabıt kâtib ve İcra kâtibleri	8	17,5
19	Mübaşir	8	10
14	İcra Memur ve Muavinleri	5	20
15	» »	5	17,5
[3] NUMARALI CETVEL			
	Memuriyetin nev'i	Aded	Ücret
Maliye Vekâleti			
	Yaya Tahsildar	9	50
	Kaza Odacıları	9	20
Dahiliye Vekâleti			
	Kaza Odacıları	9	20
Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti			
	Odacı	9	15
	Muayene ve Tedavi Evleri Hademesi	9	17,5

<u>Memuriyetin nev'i</u>	<u>Aded Ücret</u>	
--------------------------	-------------------	--

Adliye Vekâleti

Süvari Mübaşiri	8	40
Odacı	8	20
Gardiyan	8	30
» »	8	20

Ticarette tağşişin men'i ve ihracatın murakabesi ve korunması hakkındaki 1705 numaralı kanuna ek kanun

Kanun No: 3018

Kabul tarihi: 9/6/1936

Neşri tarihi: 15/6/1936

Madde 1— İhracat ticaretile meşgul olmak isteyen tacirler İktisad Vekâletinden ruhsatname almağa mecburdurlar. Bu ruhsatnameler üç sene müddetle muteber olup müddet bitince yenilenmeleri lâzımdır.

İktisad Vekâletinin teklifi ve İcra Vekilleri Heyetinin kararı ile bazı mıntakalarda ihracat maddelerinden bazıları bu hükümden istisna edilebilir.

Madde 2— Ruhsatname almak için:

A - Ticaret Kanununun 4 üncü maddesi mucibince ticaret yapabilmek ehliyetini haiz bulunmak;

B - Türk Ceza Kanununun 3 üncü babının birinci, ikinci ve üçüncü, altıncı babının birinci, üçüncü ve beşinci ve onuncu - babının birinci ve dördüncü fasılları ve adı geçen kanunun 503, 504 ve 505 inci maddelerde Ticaret Kanununun 64 üncü ve 1705 numaralı kanunun hükümlerine göre mahkûm edilmemiş olmak;

C - İhraç edeceği mallar ve ihracın icab ettireceği muamele hakkında vukuf sahibi olduğu veya vukuf sahibi şerik veya müstahdemi bulunduğu mensub olduğu Ticaret Odasının tasdik edilmiş bulunmak;

D - Hileli veya taksirattı olarak iflâs etmemiş veya konkordato yapmamış olmak şarttır (adi iflâsta itibarı yerine gelenler bu kayıddan müstesnadır).

Ruhsatname almak isteyen hükmi şahıslarda; idare meclisi reis ve azalarile bunları imzalarile ilzam edenlerin (B) ve (D) bendlerinde yazılı şartları haiz bulunmaları lâzımdır.

Madde 3— Ruhsatname almak isteyenler, hangi malların ihracile meşgul olacaklarını İktisad Vekâletine verecekleri istida ile bildirirler. İkinci maddede yazılı şartları haiz bulduklarına dair icab eden vesikaları da bu istidaya raptederler.

Madde 4— Verilecek ruhsatnamede tacirin hangi malların ihracile meşgul olacağı gösterilir.

İhracat tacirleri, ruhsatnamelerinde yazılı olmayan malların ihraç ticaretini yapamazlar.

Ruhsatnamelerde yazılı olanlardan başka mal ihraç etmek isteyen tacirler ellerindeki ruhsatnamelere bu malların da ilâvesini talep edebilirler.

Madde 5— Ruhsatname alan tacirler, firmalarının yazılı olduğu bütün ticarî kâğıdlarına ruhsatname numarasını koymaya mecburdurlar.

Madde 6— Birinci maddenin son fıkrasında yazılı istisnâ hükümler mahfuz kalmak üzere, ruhsatname göstermeyen tüccarların malları gümrüklerden memleket dışına çıkarılmaz.

Madde 7— Hükümet, lüzum gördüğü mıntakalarda muayyen malların ihracile meşgul ruhsatnameli tacirlerin birlikler kurmalarını emredebilir.

Her ruhsatnameli tacir, mıntakasındaki birliğe aza olabilir.

Bu birliklerin teşkilât ve idare tarzlarile murakabe usullerini gösteren statüler, alâkalıların mütaleası alındıktan sonra İktisad Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

Statülerde azaların birlikten çıkarılmasını icab ettiren sebepler de gösterilir.

Birliğe girmiyen tacirler, birliğin iştigal mevzuu olan malları ihraç edemezler.

Madde 8— 1705 numaralı kanunla bu kanuna göre çıkarılmış nizamname ve alınmış kararlara teknik bakımdan aykırı fiillerden, ayrıca ceza tehdidi altına alınmamış bulunanları işleyenler hakkında sulh mahkemelerince yirmi liraya kadar hafif para cezası hükmolunur.

Madde 9 — 8 inci maddede yazılı kabahatleri işlemeyi yahut dahil veya hariçteki taahhütlerini fena niyetle yerine getirmemeyi itiyâd etmiş olan tacirler hakkında 1705 numaralı kanunun ceza hükümleri tatbik olunur.

Ruhsatname müddeti içinde yukarıdaki fıkrada yazılı kabahatlerin üç defa işlenmesi veya taahhütlerin aynı müddet içinde üç defa yerine getirilmemesi itiyâd sayılır.

Madde 10 — 9 uncu maddeye göre cezalandırılan veya bu kanunun ikinci maddesindeki vasıfların tamamını veya bir kısmını kaybedenlerin ruhsatnameleri geri alınır.

Madde 11 — Makbul bir sebep olmaksızın ihraç mallarının kıymetlerini iç ve dış pazarlarında düşürmek ve arttırmak suretile normal piyasa fiatlarına tesir yapanlar 1705 numaralı kanunun 6 ve 7 inci maddelerine göre cezalandırılırlar.

Bu maddenin tatbikini icab ettiren şartların mevcut olduğuna o yerin en büyük mülkiye âmirinin veya tevkil edeceği idare şubeleri âmirlerinden bir zatın reisliği altında İktisad Vekâletinin memur edeceği bir zat ile ticaret odaları ve bulunmayan yerlerde belediye daimî encümenlerince kendi azaları arasında seçilecek bir zattan mürekkebe heyet tarafından karar verilir. Bu karar üzerine Cumhuriyet Müddeiumumiliğince takib yapılır.

Madde 12— 1705 numaralı kanunla bu kanunda yazılı suçların duruşmalarında mahkeme İktisad Vekilliği tarafından memur edilecek mütahhasısın mütaleasını dinler.

8 inci maddede yazılı cezanın tertibinde bu madde hükmü tatbik olunmaz.

Madde 13— İkinci maddenin (B) bendinde yazılı suçlardan dolayı veya 9 uncu maddeye göre mahkûm edilen tacirler hakkındaki hükümler katileştikten sonra bunların birer sureti Cumhuriyet Müddeiumumiliklerince doğrudan doğruya İktisad Vekâletine gönderilir.

Madde 14— Hükmî şahısların 1705 numaralı kanunla bu kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı cezaî takibler, bunların alâkalı mümessillerile imza salâhiyetini haiz memurları hakkında icra edilir.

Mümessil ve memurların bu hareketleri başkalarına menfaat temin etmek veya mensup oldukları hükmî şahıslara zarar vermek maksadile yapılmış ise tertib edilecek ceza bir misline kadar arttırılabilir.

Madde 15— 1705 numaralı kanun ile işbu kanun hükümleri dahilinde yapılacak nizamnamelerle tayin edilen murakabe masrafı İktisad Vekâleti bütçesinden temin edilir.

Madde 16— İhracat ticaretinin murakabesinde kullanılacak memurların en az lise veya bu derecedeki Ticaret Mektebi mezunlarından olması ve İktisad Vekâletince açılacak ihtisas kurslarından ehliyetname almış bulunmaları şarttır.

Muvakkat madde— A - 1 Kânunusani 1936 tarihinden önce ihracat taciri olarak teessüs etmiş olup da bu kanunun neşri tarihine kadar ihracat ticaretile meşgul oldukları kayıtlı buldukları ticaret odalarınca tasdik edilenler bu kanunun neşrinden itibaren altı ay içinde İktisad Vekâletine müracaat ederlerse ikinci maddede yazılı vasıf ve şartlar aranmaksızın kendilerine ruhsatname verilir.

B - Bu kanunun istilzam ettiği masraflar 1936 malî yılı İktisad Vekâleti bütçesinin 752 nci Türkofis ve Haricî Ticaret Mümessillikleri teşkilât ve masarifi umumiyesi faslından verilir.

Madde 17— Bu kanunun 5 ve 16 ncı maddeleri kanunun neşrinden altı ay sonra ve diğer maddeleri neşri tarihinden muteberdir.

Madde 18— Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

11/6/1936

İstanbul ve İzmir limanlarının sureti idaresi hakkında kanun

Kanun No: 3023

Kabul tarihi: 10/6/1936

Neşri tarihi: 16/6/1936

Madde 1— 2521 sayılı kanunla hükmi şahsiyeti haiz ve Maliye Vekâletine bağlı olarak İstanbulda (İstanbul Liman İşleri Umum Müdürlüğü) ve İzmirde (İzmir Liman İşleri Umum Müdürlüğü) adile kurulmuş olan idareler İktisad Vekâletine raptedilmiştir.

Madde 2— İstanbul ve İzmir Liman İşletmeleri adını alacak olan bu idarelerin İstanbul ve İzmir Limanları hududu dahilinde münhasıran kendileri tarafından yapılacak hizmetler aşağıda yazılanlardan ibarettir:

A) Yolcu beraberinde gelen zat ve ev eşyası hariç olmak üzere bilcümle ticaret eşyasile maden kömürünün doğrudan doğruya veya vasıta ile karalardan gemilere ve aynı suretle gemilerden karalara ve gemilerden gemilere verilmesine aid bilcümle yükleme ve boşaltma ve aktarma işleri (yelkenli merakib ile otuz rüsum tonilâtosundan fazla olmıyan motörlü küçük deniz vasıtaları kendi tayfalarile hamulelerini tahmil ve tahliye edebilirler);

B) Gemilere tatlı su verilmesi;

C) Rıhtımların işletilmesi;

D) Antrepolar tesis ve işletilmesi.

İzmir Liman işletmesi, yukarıdaki hizmetlerden maada

İzmir körfezi dahilinde vapurlar işletme imtiyazını da haizdir.

Bu idareler liman hududları dahilinde inhisarı tazammun etmemek şartile umumun istifadesine mahsus umumî mağazalar ve depolar tesis ve işletebilecekleri ve kıyıdan kıyıya eşya ve kömür ve su nakliyatını ve dalgıçlık ve liman temizleme işlerini ihtiyarî olarak yapabilecekleri gibi liman hududları haricinde de yine inhisarı tazammun etmemek ve İcra Vekilleri Heyetinden müsaade alınmak şartile yukarıda yazılı fıkralardaki bütün işleri yapabilirler.

Gümrüklerde muameleye tâbi tutulacak dahilî ticaret ve ihracat eşyası için lüzumlu ambar ve depolar açılması ve işletilmesi, İstanbul ve İzmirde yolcular için asrî ihtiyaçlara uygun yolcu salonları açılması ve bakımları, deniz üzerinde muameleye tâbi eşyanın muayenesi için lüzumlu sundurmalar inşası, Gümrük Kanunları hükümlerince yapılacak muayeneler ile sahipsiz, veya kaçak sayılan eşyanın tasfiyesine kadar muhafazaları için yerler temini bu idarelere aid hizmetlerdendir.

Bu idareler, umumî mağaza, antrepo, depolarda tahmil ve tahliye, istif, nakil ve tartı için bulunması gerekli aletleri ve mihaniki vasıtaları temin etmeğe ve işler bir halde bulundurmağa ve ambarcılık ve yolcu salonu hizmetlerini en iyi bir şekilde ifaya mecburdurlar.

Madde 3— İstanbul Liman Şirketinin tasfiye neticesinde Hükümete geçecek olan ve mefsuh İzmir Liman Şirketinin tasfiyesi üzerine 2521 numaralı kanun ile İzmir Liman İşleri İdaresine devredilmiş bulunan bütün mallar ve paralarla hükümetçe satın alınmış olan İstanbul ve İzmir Rıhtım Şirket ve İdarelerinden müdevver para ve alacaklar ve bu idarelerin başka bir tarafa tahsis edilmiş olanlar da dahil olmak üzere bilûmum menkul ve gayrimenkul malları, antrepo, depo ve ambarlarının takdir olunacak kıymetleri ve kanunun neşri tarihinde İstanbul ve İzmir Liman İşleri İdarelerinin hasılattan mütevellit ola-

rak mevcut paraları ve matlûbları mecmuu bu idarelerin iptidâi sermayelerini teşkil eder.

Bu idarelerin, kanunun neşri tarihinde mevcut sigorta ve amortisman paraları ve haklarile memurun koruma sandığı mevcudları bu namlarla yeni idarelere geçer.

Birinci fıkrada yazılı gayrimenkullerden idarelerin bu günkü ve ilerideki ihtiyaçları için lüzumlu olmadıkları İktisad ve Maliye Vekâletleri tarafından kararlaştırılacak olanlar devirden istisna edilerek Maliye Vekâleti emrinde bırakılır. Maliye Vekâleti bunlardan kendi ihtiyaçları için lâzım olmıyanları kanunu mahsusu mucibince Emlâk ve Eytam Bankasına verir ve bunlar idarelerin iptidâi sermayelerinden hariç bırakılır.

Bu idarelerin iptidâi sermayelerini teşkil edecek olan bütün mallarla bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren 3 ay zarfında Maliye ve İktisad Vekâletlerde bu idarelerce intihab olunacak birer kişiden ve Deniz Ticareti Müdürlüğü Fen Heyetinden seçilecek iki ve Emlâk ve Eytam Bankasından bir eksperden mürekkebe heyet tarafından kıymet takdir olunur.

Madde 4— İstanbul ve İzmir Gümrük İdarelerinin ellerinde bulunan (mülga rıhtım şirketinden devredilenler de dahil) depo, antrepo, ve ambarlar ve bunların idaresi dahi bu idarelere devrolunur.

Bunların içindeki tartı aletlerde birlikte devir muamelesinin şekli İktisad ve Gümrük ve İnhisarlar Vekâletlerince tesbit olunur. Bu suretle bu idarelere intikal edecek olan ambar, depo ve antrepoların varidat karşılığı olarak gümrüklerce bu idareler hesabına 8 inci madde mucibince tahsil edilecek rıhtım resminden tefrik edilerek aylık taksitlerle Hâzineye her sene maktuan ve ceman (200 000) lira verilir.

Madde 5— Mubayaa olunan İstanbul ve İzmir Rıhtım Şirketleri mubayaa mukavelenameleri mucibince Hükümetçe deruhde olunan mubayaa taksitlerde tahvilât a-

mortismanları ve bunlara merbut kuponlar, 1 haziran 1936 tarihinden itibaren alâkadarlara bu idarelerce ödenir.

Ödenen bono, tahvil ve kuponlar makbuz mukabilinde Hâzineye verilir.

Madde 6— Mevcud rıhtımların tamir ve ıslahı ve tevsii ve vesaiti ve tesisat ile teşhiz ve tekâmül ettirilmesi ve yenilerin yapılması bu idarelere aiddir.

Madde 7— Bu idarelerin deruhde ettikleri hizmetlerin ifasına muktazi arsalarla her ne mahiyette olursa olsun arsa ve binalar belediyelerce yapılacak istimlâk hakkındaki kanun hükümlerine göre istimlâk olunur.

Madde 8— İstanbul ve İzmir liman işletmelerinin kiraya verilmeksizin hizmette kullanılan bina ve arsaları, Bina ve Arazi vergisine tâbi tutulmaz.

Madde 9— Yabancı memleketlerden İstanbul ve İzmir Limanları vasıtasile memlekete ithal edilecek bütün mallardan, Muamele Vergisine tâbi olanlardan, bu vergi matrahı ve Muamele Vergisine tâbi olmayanlardan da, sif kıymetleri üzerinden % 1 nisbetinde rıhtım resmi alınır.

Gümrük idarelerince, gümrük resmi ile birlikte ve gümrük resminin tahakkuk ve tahsiline aid hükümler dairesinde tahsil edilecek olan bu resimlerin bir aylık tutarı ertesi ayın nihayet onuncu gününe kadar Liman İşleri İdarelerine verilir.

Madde 10— İstanbul ve İzmir liman işletmeleri idarelerince işletilecek depo ve antrepoların ardiye ve hamallık ücretleriyle palamar ve liman yükleme, boşaltma işleri ve inhisar mevzuunda yapacakları diğer hizmetlerin ücret tarifeleri her sene temmuz ayı içinde İktisad Vekâleti tarafından intihab olunacak birer reis ile ikişer mütehassıs ve bu idarelerce seçilecek birer ve mahallî ticaret odalarından seçilecek ikişer aza tarafından tanzim ve İktisad Vekâletinin aynen veya tadilen tasdikile bir sene için tatbik olunur.

Madde 11— İstanbul ve İzmir liman işletmeleri, ticari

usuller ve kaidelerle idare olunurlar. Sermayeleri ve bütün sarfiyat ve muameleleri Muhasebei Umumiye, Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunlarına ve Divanı Muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

Madde 12— İstanbul ve İzmir liman işletmelerinin umumî heyetleri Büyük Millet Meclisi İktisad, Bütçe ve Divanı Muhasebat Encümenlerinden teşekkül eder. Bütçeleri müdürlüklerince ihzar ve takvim senesi başından en az iki ay evvel İktisad Vekâletine tevdi olunur. İktisad Vekâleti bu bütçeleri ikisi Divanı Muhasebatça, ikisi İktisad ve birisi de Maliye Vekâletlerince kendi memurlarından seçilecek beşer kişilik heyetler marifetile tetkik ettirildikten sonra bir ay zarfında Umumî Heyetin tetkik ve tasdikına arzeder. Bu heyetlere, Divanı Muhasebatça memur edilen şatlardan birisi riyaset eder.

Munzam ve fevkalâde tahsisat talepleri gibi senesi zarfında zuhur edecek mesailin tetkik ve halli de, müddet kaydi mevzuubahis olmaksızın, umumî heyete aiddir.

Bu idarelerin ilk bütçeleri ve kadroları İktisad Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

Madde 13— İstanbul ve İzmir Liman işletmelerinin hesap yılı takvim yılıdır.

Bu idareler, senelik bilânçolarını her takvim senesinin sonundan itibaren iki ay zarfında ihzara mecburdurlar. Bu bilânçolar, 12 nci maddede yazılı şekilde alâkalı dairelerin kadroları içinden seçilecek heyetler tarafından evrakı müsbitelerile birlikte hesap ve muamelelerine bakılmak suretile İktisad Vekâletince tetkik ettirilir. Bu heyetler, bilânçoları kendilerine tevdi tarihinden itibaren bir ay zarfında tetkik ve bir raporla İktisad Vekâletine tevdi ederler. İktisad Vekâleti de bu bilânçolar ile raporları lüzumuna göre kendi mütaleasını da ilâve ederek tetkik ve tasdik olunmak üzere bir ay zarfında Umumî Heyete tevdi eder. Umumî Heyetin tasdik kararı alâkadar memurların ibrası hükmündedir.

Madde 14— İşletme İdarelerinin her sene bilânçolarına, nazaran tahakkuk edecek safi kârlardan idarelerin inkişafına lâzım olan miktarlar Umumî Heyet tarafından ayrıldıktan sonra geri kalacak miktar Hâzineye tediye olunur.

Madde 15— İşletme idareleri nezdinde daimî birer murakıp bulundurulur. Maliye ve İktisad Vekâletlerince müştereken tayin edilen bu murakıplar, idareler muamelâtını murakabe ile mükellef olup vazifeleri kezalik Maliye ve İktisat Vekâletlerince müştereken tesbit olunur. Murakıpların ücretleri bu idarelerin kadrolarında gösterilir.

Madde 16— İktisad Vekâleti lüzum gördüğü takdirde İstanbul ve İzmir Liman İşletmelerini tevhide mezundur. Bu idarelerin nakid mevcudundan İktisad Vekâleti lüzum gördüğü takdirde bir defaya mahsus olmak üzere bir idareden diğerine yardım ettirebilir. Müteakib seneler görülecek lüzum üzerine Heyeti Umumiye kararile aynı şekilde münakale yapılabilir.

İktisad Vekâleti İstanbul ve İzmir Liman İşletmeleri bütçelerinden ödenmek üzere Trabzon ve Mersindeki Liman Şirketleri hisse senetlerini de mubayaa ve bu takdirde bu işleri ya ayrı idare halinde ve yahut diğer işletmelerle birleştirmek suretile bu kanun hükümleri dairesinde idareye salâhiyetlidir. Bu takdirde Hâzinenin iştirak hisseleri yeni idarelerin sermayesine ilâve olunur.

Madde 17— İşletme idareleri yapmakta oldukları muamelâtın göstereceği ihtiyaç üzerine Heyeti Umumiye kararile istikrazlar akdine ve İktisad Vekâletinin muvafakat ve müsaadesi ile ceman (200.000) liraya kadar kredi hesabı carisi açtırmağa salâhiyettardırlar.

Madde 18— Bu idarelerin mesuliyeti altına girecek eşyaya taallük eden gümrük ve diğer Devlet vergi ve resimlerini korumak üzere tahmil ve tahliye, ambar ve antrepoculuk muamelelerinin bu haklar bakımından yolunda ve mer'î usul ve kanunlara uygun olarak yapılıp yapılmadığını gümrük müdür ve müfettişleri her safhada teftiş ve-

murakabe edebilecekleri gibi gümrük mevzuatı noktasından yolsuzlukları görülen liman işletmeleri memurlarının İcabında ellerini işten çekirmek lüzumunu ve Devlet haklarını temin edecek tedbirlerin alınmasını bu idarelere bildirmeğe gümrük müdür ve müfettişleri salâhiyetlidirler.

Ambar, antrepo ve umumî mağazalarla yolcu salonunun gümrükçülük bakımından tâbi olacakları şartlarla buralarda ve eşyanın tahmil ve tahliyesinde gümrük murakabesinin nasıl yapılacağı bir nizamname ile tesbit olunur.

Teftiş neticesinde gizli veya açık zimmeti veya ihtilası ve muamelelerinde suiistimali görülen ve yahut idaresi altında bulunan şeyleri veya bunların defterlerde evrakını göstermeyen liman memurlarının işten el çektilmesi hakkında gümrük müfettişlerinin talepleri, memurların mafevkleri tarafından derhal yerine getirilir.

Madde 19— İstanbul ve İzmir Liman İşletmeleri Müdürleri İktisad Vekâletinin inhası üzerine Reiscümhurun tasdikile tayin olunurlar. Müdürlüklere aid muamelâtın sureti idaresi ve müdürlükler teşkilâtile müdürden başka memurların sureti tayini ve vazife ve salâhiyetleri bir nizamname ile tesbit olunur. Bu nizamname yapılıncaya kadar bu fıkradaki hususat İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

Madde 20— Liman İşletmeleri memurları halk ile ve mensub oldukları idarelerle muamele ve münasebetlerinde hususî müessese memurları gibi muameleye tâbi olup haklarında Memurin Muhakematı hakkındaki kanun ile Memurin Kanununun hükümleri tatbik olunmaz.

Madde 21— Liman işletmelerine aid mallar Devlet malıdır.

Bunları çalanlar, ihtilâs edenler, zimmetine geçirenler veya her ne suretle olursa olsun suiistimal edenler Devlet malları hakkında ika olunan bu gibi suçlara müterettib takibat ve cezalara tabidirler.

Madde 22— Liman işletmeleri memur ve müstahdem-

lerine mahsus olmak üzere ihzar olunacak Tekaüd Sandığı Kanunu mevkiî mer'iyete geçinceye kadar şimdiki koruma sandığı işlerine İktisad Vekâletince tayin olunacak esaslar dahilinde, devam olunur ve sandık işin memurlardan % 5 aidat kesilir. Aynı miktar, idareler bütçelerine sandıklar hesabına ayrıca konulur.

Madde 23 — Yeni teşkilât dolayısıyla açıkta kalacak memurlara 2521 sayılı kanunla teşkil edilen idareler zamanındaki her hizmet senesine mukabil bir aylık nisbetinde tazminat verilir.

Madde 24 — İcra Vekilleri Heyeti kararla İstanbulda maden kömürü depoları tesis ve idaresi inhisarı kısmen veya tamamen İstanbul Liman İşletme İdaresine verilebilir.

Şehrin İktisadı, sıhhi ve bediî şartlarına göre depo yeri seçilmesi ve inhisarın mahiyet ve şümulü İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılır.

Kömür deposu işlerine başlandıktan sonra lüzum görüldüğü takdirde bu idarenin hesabını ayrıca tutmak şartile İstanbulda kömürün satış işleriyle de iştiğal etmesine İktisad Vekâleti ayrıca müsaade verebilir ve bu takdirde liman işleriyle diğer alâkadarlar arasında depodan istifade hususunda farklı muamele yapılmaz.

Madde 25 — Bu kanun mer'iyete konduğu tarihten sonra gelecek ilk takvim senesi başına kadar olan müddet bir hesap devresi addolunur.

Bu idarelerin 1936 yılına aid bütçe ve hesapları, 2993 numaralı kanun mucibince 1936 yılı haziran ayı için verilen bir aylık muvakkat bütçe devrelerini de ihtiva eder.

Madde 26 — Gümrük idarelerince devredilecek ambarlarda halen mevcut eşyadan kanunî müddetlerini bitirenler müstesna olmak üzere diğerleri hariç alâmetleri ve kap miktarları ve sıklıkları üzerinden liman işletme idarelerine teslim olunur. Muhteviyatının noksan olduğuna şüphe edilenler gümrük ve liman işletmeleri tarafından tayin edi-

lecek memurlardan müteşekkil heyetlerce açılarak muhteviyatı tesbit olunmak suretile devredilir.

Devir alınan eşyadan doğan mesuliyetler liman idarelerine aiddir.

Madde 27 — 618 numaralı Limanlar Kanununun tarifeler hakkındaki 10 uncu maddesi hükmile Gümrük Kanununun muaddel 8 inci maddesi hükmünün bu kanun hükümlerine muhalif olan hükümleri İstanbul ve İzmirde tatbik olunmaz.

2521 numaralı kanunun bu kanuna muhalif olan hükümleri mülğadır.

311 numaralı birinci Avans Kanununun 6 ncı maddesi mucibince alınmakta olan resim kaldırılmıştır.

Madde 28 — İstanbul Liman İşleri Umum Müdürlüğü 1935 malî yılı Bütçe Kanununun 4 üncü maddesi mucibince İstanbul Liman Şirketinin tanzim olunacak bilançosu, tasfiyenin intacında Maliye Vekâletince 12 nci maddede yazılı Umumî Heyete tevdi olunur.

Madde 29 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 30 — Bu kanunun hükümlerini yapmağa Maliye, İktisad ve Gümrük ve İnhisarlar Vekilleri memurdur.

13/6/1936

Van Gölü İşletmesi Kanunu

Kanun No: 3025

Kabul tarihi: 10/6/1936

Neşri tarihi: 17/6/1936

Madde 1 — Van Gölünde her nevi makineli ve makinesiz vasıtalarla (beş «dahil» gros tonilâtoya kadar olanlar müstesna) yapılacak alelûmum yük ve yolcu nakliyatı ve bu maksatla göl çevresinde iskele, mendirek, rıhtım ve antrepolar inşa etmek ve işletmek hakkı Devlet inhisarına alınmış ve bu inhisarı işletmek üzere hükmî şahsiyeti haiz olmak, İktisad Vekâletine bağlı bulunmak ve merkezi İk-

tisad Vekâletince tayin olunmak üzere (Van Gölü İşletme idaresi) kurulmuştur.

Madde 2— Van Gölü İşletme İdaresi ticarî usullere göre idare olunur. Bu idarenin bütün muamelât ve sarfiyatı Muhasebe Umumiye, Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunları hükümlerine ve Divanı Muhasebatın vize ve murakabesine tâbi değildir.

Madde 3— Van Gölü İşletme İdaresinin sermayesi aşağıdaki fıkralarda yazılı kıymetlerden tereküb eder.

A - Van Gölü Gemi İşletme İdaresinden devir alınarak, bu kanuna göre kıymetlendirilecek deniz vasıtaları ve sahildeki mebani ve tesisat tutarı;

B - Gölde münakalâtın temin ve tevsi maksadile yeni nakil vasıtaları tedariki, işletme merkezinde lüzumlu binalar inşası, Tatvan civarında bir göl tersanesi kurularak bu tersaneye muktazi binaların inşası, tesisatın yapılması ve makinelerin satın alınması, göl sahilinde lüzum görülecek yerlerde iskele ve antrepolar inşası, inhisarın tesisi yüzünden çalışamayacak olup hususî şahıslara aid bulunan ve Deniz Ticaret Kanununun 1020 nci maddesinin tarifâtı dairesinde yola elverişli olan deniz vasıtalarının ve kezalik bu mahiyette olan iskeleler ile bu iskeleler üzerindeki tesisatın bu kanuna göre takdir edilecek kıymeti mukabilinde satın alınabilmesi için bir defaya mahsus olarak Hazine tarafından işbu işletme idaresine verilecek olan (200 000) lira.

Madde 4— Van Gölü İşletme İdaresi:

A - Bu kanunla Devlet inhisarına alınan ve birinci maddede sayılan hususâtı yapmak ve işletmek;

B - Gölün tabii servetlerini istihsal ve istismar ve göl civarında idarenin mevaddı müstehlikesini teşkil edecek mekşuf ve gayri mekşuf madenlerin işletme ve intifa haklarını İktisad Vekâletinin vukubulacak talebi üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararile ve Eti Bankla müşterek çalışmak üzere işletme işleriyle uğraşır.

Van Gölü İşletme İdaresi, (B) bendi mucibince işletme ve intifa hakkı Eti Bankla birlikte Van Gölü İşletme İdaresine verilecek olan işlerden bir veya bir kaçını veya tamamını (İcra Vekilleri Heyetinin izni alınmak şartile) ve muayyen müddetlerle başkalarına veya tamamını Eti Banka devredebilir veya tamamını Eti Banktan devralabilir.

Madde 5 — Van Gölü İşletme İdaresi nezdinde daimî bir murakıp bulunur. Maliye ve İktisad Vekâletlerince müştereken tayin edilen bu murakıp idare muamelâtını murakabe ile mükellef olup vazifesi kezalik Maliye ve İktisad Vekâletlerince müştereken tesbit olunur. Murakıbın ücreti bu idarenin kadrosunda gösterilir.

Madde 6 — İktisad Vekâleti en az senede bir defa olmak üzere lüzumlu gördükçe idarenin bütün muamelât ve hesabâtını teftiş ettirir.

Madde 7 — Van Gölü İşletme İdaresinin Müdürü İktisad Vekâletince tayin edilir.

Madde 8 — Van Gölü İşletme İdaresinin Müdülden başka memurlarının sureti tayin, vazife ve salâhiyetleri ve işletmenin sureti idaresi iş bölümleri bu kanunun neşri tarihinden itibaren en çok altı ay zarfında yapılacak bir nizamname ile tayin olunur. Bu nizamname yapılıncaya kadar bu maddede sayılı hususat İktisad Vekâletince tanzim edilir.

Madde 9 — Van Gölü İşletme İdaresinin hesapat ve muamelât senesi takvim senesidir. İdarece tanzim edilecek senelik bilânço kâr ve zarar hesapları müteakib senenin ilk ikinci ayı zarfında idarece ihzar ve İktisad Vekâletinin idare nezdindeki murakıbına tevdi edilir.

Murakıb bilânço-yu tetkik ve kuyudu hesabiyeye mutabakatını tasdikten sonra mütaleasını natik bir raporla İktisad Vekâletine gönderir. Bu rapor ve idarece tanzim edilmiş olan bilânço, kâr ve zarar hesapları vekâlete tevdi tarihinden itibaren bir ay içinde tetkik edilerek İktisad Ve-

kâletinin mütaleasile birlikte Umumî Heyete gönderilir. Bu idarenin senelik bütçesi de idarece tanzim ve ihzar edilerek takvim senesi başından en az iki ay evvel İktisad Vekâletine tevdi olunur. İktisad Vekâleti bu bütçeyi tetkik ederek mütaleası ile birlikte on beş gün içinde umumî heyetin tasdikına arzeder.

Madde 10 — Van Gölü İşletme İdaresinin Umumî Heyeti, Büyük Millet Meclisinin İktisad ve Divanı Muhasebat ve Bütçe Encümenlerinden teşekkül eder. Bilânço, kâr ve zarar hesaplarının katileşmesi Umumî Heyetin tasdikına bağlı olup bu tasdik, idarenin ibrasını da tazammun eder.

Madde 11— Van Gölü İşletme İdaresinin bilançosunda zarar olduğu takdirde işbu zarar her sene İktisad Vekâleti bütçesine konulacak yardım tahsisatı ile kapatılır. Bilânçoya nazaran tahakkuk edecek safi kârdan idarenin inkişafına lüzum olan miktar Umumî Heyet tarafından ayrıldıktan sonra mütebakisi Hâzineye tediye edilir.

Madde 12— Van Gölü İşletme İdaresi her nevi deniz ve sıhhiye resimlerinden muafır.

Madde 13— Van Gölü İşletme İdaresinin para ve malları, bilânço, zabıtname, rapor ve başka bütün evrak, defter ve vesaiiki üzerine suç işleyenler bu suçlarından dolayı Devlet Memurları gibi ceza görürler.

Madde 14— Van Gölü İşletme İdaresinin işıgal mevzuuna dahil bütün işlerinin ücret tarifesi işletme idaresince tesbit ve İktisad Vekâletinin tasdikile tekemmül eder.

Madde 15— Bu kanunun mer'iyete konduğu tarihten sonra gelecek ilk takvim senesi başına kadar olan müddet bir hesap devresi addolunur.

Bu İdarenin 1936 yılı bütçesi ve kadrosu İktisad Vekâletince tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunur.

Bu idarenin 1936 yılına aid bütçe ve hesapları 2933 numaralı kanun mucibince 1936 yılı haziran ayı için verilen bir aylık muvakkat bütçe devrelerini de ihtiva eder.

Muvakkat Madde— Van Gölü İşletme İdaresinin mameleki bütün hukuk ve vecaibi ile birlikte (Van Gölü İşletme İdaresi) ne geçmiştir.

Bunlar ile Van Gölünde mevcut iskele ve tesisatın, nakil vasıtalarının kıymetleri Maliye, İktisad ve Dahiliye Vekâletlerince mahallen tayin edilecek birer aza ile Van Gölü İşletme İdaresi Müdüründen mürekkeb dört kişilik bir heyet tarafından en geç altı ay zarfında takdir edilir.

Madde 16— Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 17— Bu kanunun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

13/6/1936

**Askerlik Kanununun 5 inci maddesile 35 inci maddesinin
(C) fıkrasına birer fıkra ilâvesi hakkında kanun**

Kanun No: 3027

Kabul tarihi: 11/6/1936

Neşri tarihi: 22/6/1936

Madde 1— 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

Orta mekteb derecesinde tahsili olup da Türk Kuşu (C) brövesini almış olanlar 1,5 sene hizmete tâbidir.

Madde 2— Mezkûr kanunun 35 inci maddesinin (C) fıkrasının sonuna aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

Son yoklama sırasında orta veya yüksek bir mektebi bitirerek memleket içinde ve dışındaki daha yüksek mekteplere kabul zamanı olmadığından dolayı girememiş olanlar o sene içinde girerek lâzımgelen vesikaları gönderdikleri takdirde ertesi seneye bırakılırlar.

Madde 3— Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 4— Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/6/1936

**Maaş Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair
Kanun**

Kanun No. 3041

Kabul tarihi: 12/6/1936

Neşri tarihi: 20/6/1936

Madde 1— 20 haziran 1927 tarih ve 1108 numaralı Maaş Kanununun 13, 24 ve 25 inci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 13— Ücretle müstahdem olanlara istirahat ve mesalihi zatiyeleri için senede azamî 15 gün ve raporla taayyün eden hastalıklarından naşi iki ay mezuniyet verilebileceği gibi bu müddet için ücretleri dahi tam olarak verilir.

1076 numaralı kanunun 14 üncü maddesine göre hazarda talim ve manevra için çağrılan ihtiyat subay ve askerî memurlar da bu müddet için mezun sayılarak ücretleri dairelerince tam olarak verilir.

Vazife esnasında bir kaza neticesinde hastalanarak vazifesi başına gelemeyenlerin ücretleri hakkında memurin gibi muamele olunur.

Mukavelename ile istihdam olunanlar bu hususta mukavelenamelerindeki şeraite tabidirler.

Madde 24— Seferberlikte filî hizmet haricinde askerî bir rütbe ile silâh altına alınanların rütbelerine göre muhassasatları yekûnu mülkî vazifelerinin muhassasatı yekûnundan noksan bulunduğu takdirde farkı mensub olduğu daire bütçesinden tesviye olunur.

Madde 25— Umumî muvazeneye dahil olan veya mülhak ve hususî bütçelerle idare edilen dairelerde veya sermayesinin tamamı Devlete aid olan veya hususî kanunlarla Devletçe teşkil edilen veya bir imtiyazı işleten müesseselerde müstahdem olanlarla vilâyet ve belediye daimî encümenleri azalıklarında bulunanlardan talim ve manevra münasebetile silâh altına alınanların maaş veya ücretleri mensub oldukları daire ve müesseselerce tam olarak verilir. Bu gibilerin daire ve müesseselerinden almakta olduk-

ları maaş ve ücretler haiz oldukları rütbe maaşlarından az okluğu takdirde farkı ve yukarıdaki daire ve müesseselerden maaş veya ücret almayanların da rütbe maaşlarının tamamı talim ve manevra için orduda kaldıkları müddete münhasır kalmak üzere kıt'aya iltihakları tarihinden itibaren Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinden verilir.

Madde 2— Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3— Bu kanunun hükmünü yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/6/1936

İhtiyat Subay ve Askerî Memurlar Kanununun 14 üncü maddesinin değiştirilmesi ve yine mezkûr kanunun 3 üncü maddesini değiştiren 2754 numaralı kanunun 1 inci maddesine yapılan ek hakkında kanun

Kanun No: 3052

Kabul tarihi: 12/6/1936

Neşri tarihi: 22/6/1936

Madde 1— 1076 sayılı İhtiyat Subay ve Askerî Memurlar Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 14— Seferberlik ilânında her ihtiyat subay ve memuru ilân saatinden başlayarak en çok 48 saat zarfında yola çıkmağa ve köy mahallelerinin şube merkezlerine olan uzaklığına göre şube merkezinde bulunmağa mecburdurlar.

İhtiyat subaylarının hazarda hizmete çağırılmaları askerlik şubelerinin resmî mühürlerini havi celb pusulalarının kanunî ikametgâha tebliği suretile yapılır. Bu pusula-

lar davet olunan zata imza ettirilmemiş olsa dahi muteberdir.

Hazarda davet keyfiyeti; bunların manevra, tatbikat, atış ve konferanslar gibi tedris ve talime müteallik mukannen içtimalara iştiraklerini temin maksadile hava ihtiyat subayları her sene bir ay ve diğer sınıflara mensub olanlar her iki senede azamî bir buçuk ay devam etmek üzere Heyeti Vekile kararile icra olunur. Ecnebi memleketlerde bulunanlar seferberliğin ilânı tarihinden itibaren en yakın elçiliğe veya şebenderliğe müracaat etmeğe ve haklarındaki emirlerini almağa mecburdurlar.

Madde 2— Talim ve manevra için celbedilen hava ihtiyat subayları talim ve manevra müddetince 2047 numaralı kanunun hükümlerine tâbidir.

Madde 3— 2754 numaralı kanunun 1 inci maddesindeki cetvele ve madde arasına yapılan ilâve ile, 1 inci madde aşağıda yazıldığı veçhile değiştirilmiştir:

Her sene yapılan son yoklama neticesinde sağlam veya sakat asker edilenlerden tam devreli lise ve muadilleri ile yüksek derecede meslek mektepleri, Yüksek Deniz Ticaret Mektebi ve muadili mekteplerden ve Üniversiteden mezun bulunanlar ile Yüksek Deniz Ticaret Mektebinden çıkanlar, sekizinci maddedeki şartları haiz oldukları halde ihtiyat subay yetiştirilmek üzere tahsillerinin nev'ine ve kabiliyetlerine ve Millî Müdafaa Vekâletince takdir edilecek ihtiyaca göre muhtelif sınıflara ayrılırlar ve askerî ehliyetnameyi haiz olup olmadıklarına göre aşağıdaki cetvelde yazılı müddetlerle talini ve tahsile tâbi tutulurlar. Cetvelde gösterilen hizmet müddetleri mezun buldukları mektebe nisbetle değil, ibraz ettikleri askerî ehliyetnamenin derecesine göredir.

Askerî ehliyetname	Kıt'ada sefainde talim müddeti	Mekteb, sefain ve müesseseler - de tahsil müddeti	Zabit vekilliği ile hizmet müddeti	Yekûn
	Ay	Ay	Ay	Ay
3 üncü maddenin başında yazılı mekteplerden mezun olup da askeri ehliyetnamesi bulunmayanlar	6	6	6	18
Tam devreli lise ve muadili mekteplerden mezun ve askerî orta ehliyetnamesi olup da tam ehliyetnamesi olmayanlar	4	6	6	16
Tam devreli lise ve muadili mekteplerden mezun tam ve orta ehliyetnamesi olanlar	2	6	6	14
Yüksek mekteplerle Yüksek Deniz Ticaret Mektebi ve Üniversite mezunlarından askeri yüksek ehliyetnamesi olanlar ve lise ve muadili mezunlarile Üniversite ve yüksek mekteb müdavimlerinden yüksek yelken uçuşu görerek (C) brövesi alanlar	0	6	6	12

Bunlardan, cetvel mucibince kıt'a hizmeti yapan ve ikmal eden veya yüksek ehliyetnameyi haiz olan tabib ve baytarlar kamilen, kimyager, eczacı, dişçilerin en liyakatlılarından ihtiyaca göre Millî Müdafaa Vekâletince lüzum görülecek miktarı tercihan kendi tatbikat mekteplerine

ve lüzumunda askerî, sıhî müesseselere, sınaî kimyagerler ve makine mühendislerinden lüzumlu miktarı askerî fabrikalara ve dişçi ve eczacı ve kimyagerlerle mühendislerden ihtiyaçtan fazlasile diğerleri tefrik edildikleri sınıfları ihtiyat subay mektebine sevk ve buralarda altı aylık bir hizmet ve tahsile tâbi tutulurlar.

Bunlardan tabib, kimyager, eczacı, dişçi ve baytarlar, kendi tatbikat mekteplerinde veya sıhî müesseselerinde altı aylık bir tahsil ve hizmete tâbi tutulurlar ve bu tahsilin nihayetinde yarsubay nasbedilirler.

Bu müddet zarfında bunlar hakkında idare, iaşe, ilbas ve maaş hususunda Harbiye Mektebi talebesi, Yüksek Deniz Ticaret Mektebinden çıkanlara dahi muvazzaf deniz talebesi gibi muamele yapılır.

İşbu altı aylık müddet nihayetinde iktidar ve liyakatsizlikleri anlaşılanlar Askerlik Mükellefiyeti Kanununun 34 üncü maddesindeki şartları haiz olsalar dahi sınıflarının muvazzaflık hizmetlerine aid müddetleri Askerlik Mükellefiyeti Kanununun 5 inci maddesine göre tamamlamak üzere çavuş rütbesile sınıfları kıtaat ve müessesatına gönderilirler.

Bunların kıt'ada mektebde geçen müddetleri hizmeti askeriyelerinden mahsub edilir. Fakat ellerindeki askerî ehliyetname müddetleri nazarı dikkate alınmaz.

İktidar ve ehliyetleri tasdik kılınanlar ihtiyat yarsubay nasbedilir ve sınıfları takım komutanlığında (kıt'ası bulunmayanlar sınıf ve mesleklerine aid işlerde) hava ihtiyat yarsubayları hava mektebinde altı ay daha hizmet görürler. Bu müddeti muvaffakiyetle bitirenler muvazzaf yarsubayları hakkındaki şerait dairesinde asteğmen nasbolunurlar. Muvaffakiyet gösteremeyenler üç ay daha istihdam olunarak yetiştirilir ve liyakat gösterenler asteğmenlikle, gösteremeyenler yarsubaylıkla terhis olunurlar.

Bunlardan muvazzaf sınıfa nakletmek isteyenlerin talimatnamesinde münderiç şartları haiz ve diğer vekâlet-

lerde kanunen mecbur veya müteahhit olduğu hizmeti ifa ve ikmal etmiş bulunanların ihtiyaç halinde muvazzaf sınıfa nakilleri icra ve harbiye mektebinde tahsilleri ikmal ettirilir.

Yalnız ihtiyat subay olarak hizmete devam etmek arzusunda bulunanların Millî Müdafaa Vekâletince lüzum görülürse 14 üncü maddenin ikinci fıkrası mucibince azamî iki devre müddeti kadar hizmetlerinin devamına müsaade olunur. Bu fazla müddetler hazardous devrei talimiyelerdeki müddetlere sayılır.

İhtiyat subaylığa bidayeten tefrik edilenler, Askerlik Mükellefiyeti Kanununun 34 üncü maddesindeki kısa hizmeti icab ettiren şeraiti haiz Olsalar dahi işbu kanun ahkâmına tâbi tutulurlar.

Askerî Lise mezunlarından yabancı memleketlerde askerî mühendis ve askerî fen memuru yetiştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıt'asında hizmet ettikten ve sınıflarile alâkadar askerî fabrikalar veya sair müesseselerde on ay çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik olunanlar ihtiyat yarsubay nasbedilir ve tahsil görecekleri müesseselere gönderilirler. Askerî mühendis ve askerî fen memuru olmağa kifayeti görülmeyenler talebe sıfatile Harbiye Mektebine sevk edilirler.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5— Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

18/6/1936

Polisin Kıyafeti Hakkında Nizamname

Kararname No: 2/4739

Neşri tarihi: 11/6/1936

2 Mayıs 1329 tarihli Polis Nizamnamesinin polis kıyafetinden bahseden ikinci kitabının ikinci faslında yazılı

hükümleri değiştirmek üzere Dahiliye Vekilliğince hazırlanan ve şûrayı Devletçe görülerek 3/6/1936 tarih ve 10378 sayılı tezkere ile tevdi olunan ilişik (Polisin Kıyafeti Hakkında Nizamname) nin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 3/6/1936 da onanmıştır.

3/6/1936

Polisin Kıyafeti hakkında Nizamname

Madde 1— Derece ve sınıfları bu nizamnamede yazılı merkez ve vilâyetlerdeki polis mensublarının kıyafetleri ve taşıyacakları teçhizat aşağıda yazılıdır:

A) Elbise: Kışlık ve yazlık ceket, kilot veya potin pantolonu, kaput ve merasim ispaletleri,

B) şapka: Vazife sırasında kullanılmak üzere bir (tulga) vazife dışında kullanılmak üzere kasket,

C) Atkılı palaska kemeri, tabanca, tabanca kılıfı ve rehber çantası atlı sınıfında çalışanlar için kılıç veya mızrak, mahmuz, üçüncü komiser ve daha yukarı derece ve sınıflarda bulunan polis mensuplarına merasim için sırmalı palaska kemeri, emniyet memurları, emniyet müdürleri ile bu derecelerdeki polis mensupları resmî günlerde, merasimde beyaz sırmadan, diğer zamanlarda elbisenin rengine ipekten kordon taşırlar.

Ç) Ayakkabı: Potin, getir potin veya çizme,

D) Sivil memurlar, teknik sınıfında çalışanlar, yabancı dil bilen memurlar, bisiklete, motorlu vasıtalarda ve belediyenin seyrüsefer işlerinde çalışanlar ile atlı polisler birer işaret taşırlar.

Bunların evsafı ve şartları müteakib maddelerde gösterilmiştir.

Madde 2— Ceketler, pantolonlar ve kaputlar tamamen zıhsız ve koyu kurşuni renkte kumaştan yapılırlar.

Polis Nizamnamesinin ikinci kitabı: İkinci tertib düsturun 6 inci cildinin 36ıncı sahifesindedir.

Madde 3— Polis namzedi, polis, üçüncü komiser, ikinci komiser, birinci komiser, merkez memuru ve emniyet mezunlarıyla merkezde ve vilâyetlerde emniyet memurları derecesinde bulunan polis mensublarının kışlık ceketi: Arkası düz ve önü bir buçuk santimetre kutrunda altı tane beyaz madenî düğme ile iliklenmiş bulunacak ve yukarıdan 3 üncü düğmenin hizasında kapakları 6 şar Sm. uzunluğunda, köşeli ve 12-13 Sm. genişliğinde ve uçları küçük beyaz madenî birer düğme ile iliklenmiş kapakla birlikte 14-16 Sm. boyunda ve 3 Sm. genişliğinde tek körüklü ikişer cebi ile tamamen iki yan taraflarında palaska kemerinin oturması için beyaz madenden yapılmış alt uçları sabit ve üst uçları açık iki kanca bulunacaktır.

Ceket yakası: Önden omuzlara doğru 7-10 Sm. uzunluğunda kırmızı çuhadan ve geri kalan kısmı ceketin kumaşındandır. Yakanın kırmızı çuhadan olan kısmının üzerinde memurun derecesini ve sınıfını gösterir işaretler bulunur.

Polis namzedi, polis, üçüncü komiser, ikinci komiser, birinci komiser, merkez memuru ve emniyet memurlarının ve bu derecedeki polis mensublarının ceket yakaları kapalı biçimde ve kopçalı olup yaka yüksekliği giyecek memurun boyuna göre 4 ten 6 Sm. ye kadar değişebilir.

Ceketin beden boyu, kollar tabî bir surette yanlara salıverildiği ve eller yumulduğu zaman başparmağın ikinci boğumu hizasına kadar olup etek cihetinden iki yanları 10 ar santimetre uzunluğunda yırtmaçlıdır.

Ceketin kolları, kolların ağız tarafından 12 Sm. yukarısında çift dikişli birer kapak olacak ve bunların dış yanlarında uzunluğuna dikilmiş küçük boyda üçer tane beyaz madenî düğme bulunacaktır.

Ceketin omuzlarında aynı kumaştan yaka ciheti 4, kol ciheti 5 Sm. genişliğinde ve omuza uygun uzunlukta, yaka tarafı birer küçük beyaz düğme ile iliklenmiş apolet olacak

ve bunların üzerinde memurun çalıştığı vilâyetin hece sırasına göre alacağı sıra numarası iri punto ile yazıldıktan sonra bir çizgi konulacak ve bunun altında memurun apolet numarası nikel rakam ile yazılı bulunacaktır.

Madde 4— Emniyet müdürlerinin ve bu derecedeki polis mensublarının ceketi: Arkası belden oymalı ve bele kadar tek yırtmaçlı olup önü 1,5 Sm. kutrunda 4 tane beyaz madenî düğme ile iliklenmiş bulunacak ve ikinci maddede yazılı evsafa ve fakat yanlarile ortası körüklü olmak üzere iki küçük cebinden başka ceketin belinden aşağı doğru olmak üzere kapakları 7 Sm. uzunluğunda 18-20 Sm. genişliğinde 22-24 Sm. boyunda ve uçları küçük beyaz birer madenî düğme ile iliklenmiş ve yanlarile ortası 4 er Sm. genişliğinde körüklü iki cebi ve ceketin iki yan taraflarında palaska kemeri için iki beyaz madenî kanca bulunacaktır.

Bu sınıf memurlarının ceket yakası açık ve devrik olup ceketin boyu, apoleti, kolu ve yakadaki kırmızı çuhası bundan evvelki maddede yazılı biçimde olacaktır.

Madde 5— Memurların sınıf ve dereceleri:

Yakalarındaki kırmızı çuhanın üzerine konulacak mahsus işaretlerle ayrılır. Bunlar aşağıda sırasile yazılıdır.

A) Polis namzedleri:

Yakalarında sadece kırmızı çuha bulunur. Bunlardan polis mekteblerinde okuyanların yakalarında (M) remzi bulunur.

B) Polis memurları:

Polis memurlarının yakalarındaki kırmızı çuhanın üzerinde (1) Sm. kutrunda nikelden yapılmış birer yıldız;

C) Üçüncü komiserler:

Üçüncü komiserlerin yakalarındaki kırmızı çuhanın ön tarafında ve yakanın yüksekliği nisbetinde olup kıyılarından 3 er Mm. kırmızı çuha gözükmek şartile nikelden yapılmış ve fakat üstünde defne dalı biçiminde kabartma re-

sim bulunan ve yüksekliği ile kaidesi birbirine müsavi birer levha ile bu levhayı ortalamak Şartile yakanın kırmızı uhalı kalan kısmı üzerinde nikelden yapılmış (1) Sm. kutrunda bir yıldız bulunur.

) İkinci Komiserler:

Bu sınıf memurların yakalarında kırmızı uha zemin üzerinde biçimi (C) fıkrasında yazılı madenî levhadan başka nikelden yapılmış 2 Şer yıldız bulunur.

D) Birinci Komiserler:

Bu sınıf memurların yakalarında (C) fıkrasında yazılı Şartlar içinde madeni levhadan başka 3 er yıldız bulunur.

E) Merkez Memurları:

Merkez memurlarının sınıfları evsafı (C) fıkrasında yazılı nikel levhalardan birisi yakanın n, diğerı bunun karşısında ve yakanın arka kısmında olmak ve her ikisi arasındaki açıklık 1,5 Sm. den eksik olmamak üzere münasip bir Şekilde kırmızı uha gözükmek Şartile ikişer levha ile gösterilir.

F) Emniyet Memurları:

Emniyet memurlarının ve bu derecelerdeki polis mensuplarının dereceleri (E) fıkrasında biçimleri yazılı levhalarla ve sınıfları bu levhaların arasında kalan kırmızı semin üzerinde birer Sm. kutrunda nikel yıldızlarla gösterilir. Bu bakımdan 2 nci sınıf emniyet memurları ile bu derecedeki polis mensupları yakalarında birer yıldız ve 1 inci sınıf emniyet memurları ile bu derecedeki polis mensupları ikişer yıldız taşırlar.

G) Emniyet Müdürleri:

Emniyet Müdürlerinin ve bu derecedeki polis mensublarının dereceleri, yakalarının dört bir tarafından 3 er milimetre ve ortalarından (4X1½) en ve boyunda çuhadan bir mustatil gözükmek Şartile evsafı (C) fıkrasında yazılı ve fakat yakanın eni ve boyu nisbetinde beyaz madenden ya-

pılmış birer levha ve sınıfları bu levhanın ortasında kalan mustatilin içinde nikel yıldızlarla gösterilir.

Bu bakımdan 3 üncü sınıf emniyet müdürlerde bu derecedeki polis mensublarının yakalarında birer, 2 inci sınıf emniyet müdürlerde bu derecedeki polis mensublarının yakalarında 2 şer ve 1 inci sınıf emniyet müdürleri ile bu derecedeki polis mensublarının yakalarında 3 er yıldız bulunur.

H) Derece fevki emniyet müdürleri:

Derece fevki emniyet müdürleri ile bu derecedeki polis mensublarının sınıfları, evsafı (G) fıkrasında yazılı levhalarla gösterilir. Ancak bu sınıf müdürlerin ve polis mensublarının yakalarında bulunacak madenî levhaların ortasında kalacak olan mustatil, yakanın diğer kısımları ile bir seviyede ve nikelden yapılmış bulunacak ve dereceleri bu mustafilin üstünde birer santimetre kutruna sarı renkte madenden yapılmış yıldızlarla gösterilecektir.

Bu bakımdan 2 nci sınıf derece fevki emniyet müdürleri ile bu derecedeki polis mensublarının yakalarında birer; 1 inci sınıf derece fevki emniyet müdürleri ile bu derecedeki polis mensublarının yakalarında 2 şer yıldız bulunacaktır.

Madde 6— Yazlık ceket: Krem renginde olmak üzere kışlık ceketin formasında yapılı ve aynı işaretleri taşır.

Madde 7— Pantolon: Kilot veya potin pantolonu olmak üzere iki biçimde yapılı. Bunlardan kilot biçiminde olan pantolonun baldır kısmı 20-22 Sm. kadar açık olacak ve bacağı iyice yapışmış bir halde düğmeli veya kopçalı bulunacaktır.

Potin pantolonunun paçaları sübyeler 40-45 Sm. genişliğinde ve diğer kısımları vücut nisbetinde yapılmış olacaktır.

Madde 8— Şapka: Üniforma ile çalışan memurlar vazife yaptıkları sırada biçimi aşağıda yazılı (tulga) yı kulla-

nırlar. İçinde her başa uyabilecek tertibatı bulunan (tulga) köseleden yapılmış ve elbisenin renginde boyanmıştır. Arka ve ön tarafında birer siperliği vardır.

Ön siperliği ana kısım ile birleştiği hat üzerinde birer ucu tamamen iki yan tarafta bulunan yuvarlak madenî levhaların altından ve diğer uçları küçük bir toka ile bağlanmış 1,5 Sm. genişliğinde siyah rugandan bir çene bağı ve bunun üstünde madenî parçalardan yapılmış iki yan tarafta ortaya nisbetle daha geniş 2 inci bir çene bağı vardır. Çene bağlarının hemen yukarısında ve (tulga) nın tam ön ve ortasında altı Sm. uzunluğunda ve 9 Sm. genişliğinde nikelden yapılmış ve ortasında 3 Sm. kutrunun bir daire içinde uçları yukarıya doğru konulmuş bir ay yıldız bulunan güneş resmi vardır. Bundan başka (Tulga) nın tepesinde iki tarafında 2 şer küçük hava deliği bulunan ve tam tepede 6 santim genişlikte ve ay şeklinde bir kavis yaptıktan sonra tedricen yuvarlanarak arkadaki siperliğin kıyısında 3 Sm. de nihayet bulan nikelden yapılmış ve üstünde ince bir kordon bulunan başlığı vardır.

Madde 9— Vazife sırasında bulunmayan üniformalı memurlar biçimi aşağıda yazılı kasketi kullanırlar.

Kasket: Kışık elbisenin kumaşından yapılır. Önündeki siperliği ile üst kenarının arasında 4 Sm. genişliğinde kırmızı çuhadan bir şerit olup bunun üzerinde tulgalarda kullanılan ve fakat 3X5 Sm. büyüklüğünde ay yıldızlı güneş resmi vardır.

Bunlardan emniyet müdürlerinin ve bu derecedeki polis mensublarının kullanacakları kasketlerin siperliklerinin üst dış kıyısında 1,5 Sm. genişliğinde nikelden yapılmış (defne dalı) resmi bulunur.

Madde 10— Kaput: Polis namzedi, polis, üçüncü komiser, ikinci komiser, birinci komiser, merkez memuru ve emniyet memurları ile bu derecedeki polis mensublarının kaputu takriben diz kapağı ile topuk arasında, arkası yan cepleri hizasına kadar yırtmaçlı ve kolların ağzından

Sm. yukarıda çift dikişli kapağı ve bu dikili kapağın dış yanında uzunluğuna dikilmiş 1,5 Sm. kutrunda 3 beyaz madenî düğme bulunacak ve etek kısmı vasatı olarak 2,5 metre kadar geniş ve ancak komiserler ile daha yukarı derecedeki memurların arkaları tokalı ve diğerlerinin beli kırmalı olacaktır.

Kaputan iki yan tarafından palaska kemerinin oturması için ceketlerde olduğu gibi iki kanca olacaktır. Yaka devrik ve 8 Sm. genişliğinde olacak ve önden apolet kenarı hizasına kadar olan kısmı kırmızı çuhadan ve geri kalan kısmı kaputun kumaşından yapılacaktır.

Kaputun iki yanında ufki birer cep bulunacak ve üzerlerinde köşeleri hafif yuvarlak, icabında cebin içine girebilecek bir tarzda yapılmış 7 Sm. genişliğinde birer kapak olacaktır.

Kaputun önü çift kapaklı olup bunların iliklenmesi için her iki tarafında ikişer Sm. kutrunda altı tane beyaz madenî düğme bulunacaktır.

Kaputun bütün astarı kurşunî renkte dibetten veya faniladan olacak ve önünün iç tarafının düğme sırasının devamına göre kendi kumaşından 16 Sm. pervaz konulacaktır.

Apolet ile diğer işaretler ceketle olduğu gibidir.

Emniyet müdürlerinin ve bu derecedeki polis mensublarının kaputu bu şartlar içinde ve fakat ceketle olduğu, gibi yakaları açık biçimde olacaktır.

Madde 11— Ayakkabı: Potin, getir veya çizme siyah renktedir. Numuneye aykırı biçimde ve renkte giyinmek kat'iyen yasaktır.

Madde 12— Teçhizat: Günlük palaska kemeri; sınıf ve derece farkı gözetilmeksizin bütün memurlar 6 Sm. genişliğinde bal renginde köseleden yapılmış ceket ve kaputun üzerinden kuşatılmış ve üstünde sağ omuz apoleti altından geçerek uçları sol tarafa düğmeli olmak üzere 2,5 Sm. genişliğinde bir atkısı bulunan beyaz madenî tokalı palaska, kemerini kullanırlar.

Polis namzedi, polis, üçüncü komiser, ikinci komiser, birinci komiserlerin tokasında (polis) yazılıdır. Merkez memuru ve daha yukarı derecelerde bulunanların tokasında, kaskette olduğu gibi bir ay yıldızlı güneş resmi vardır.

Palaska kemerinin sağ tarafında kemer kayışının renginde olmak üzere bir kılıf içinde taşıdığı tabanca ve sol tarafında 12X16 Sm. eb'adında bir çantanın içinde polis rehberi takılıdır.

Madde 13— Atlı polisler vazife sırasında kılıç ve lüzumunda mızrak, komiserler ile daha yukarı derecelerde bulunanlar resmî günlerde ve merasimde düz biçimde ve kabzası ile kını nikelden yapılmış kılıç ve biçimi aşağıda yazılı sırmalı palaska kemerini, kılıç püskülünü ve ispaleti taşırlar.

A) Üçüncü komiser, ikinci komiser ve birinci komiserlerin palaska kemeri ve atkısı, iki kırmızı zıh ile birlikte beş müsavi kısma ayrılmış beyaz sırmadandır. Kılıç püskülü de aynı şekilde sırmadandır.

B) Merkez memurlarının ve emniyet memurları ile bu derecedeki polis mensublarının palaska kemerleri bir Sm. genişliğinde kırmızı bir zıh ile iki müsavi kısma ayrılmış beyaz sırmadandır. Palaska atkısı ve kılıç püskülü de aynı biçimdedir.

C) Emniyet müdürlerinin ve bu derecedeki polis mensublarının; derece ve sınıfları ne olursa olsun palaska kemeri, atkısı ve kılıç püskülü düz beyaz sırmadandır.

Ç) Polis namzedleri ile polis memurlarının ispaletleri kırmızı zemin üzerine etrafı yarım santimetre genişliğinde düz beyaz sırma işlemeden sonra yarım Sm. genişliğinde kırmızı bir zıh ve ondan sonra çaprazlı ve ortaları yarım santim genişliğinde kırmızı çizgili beyaz sırmadandır. Üçüncü komiser, ikinci komiser ve birinci komiserlerin ispaletleri yukarıda yazılı şekilde ve fakat çapraz sırmaları yalnız düz beyaz sırma ile işlemelidir.

D) Merkez memurlarının ve emniyet memurları ile bu derecedeki polis mensublarının ispaletleri polislerinki ve

emniyet müdürleri ile bu derecedeki polis mensublarının ispaletleri komiserlerinki gibi olup bunların sirmaları burmalıdır.

Madde 14— Muşamba: Siyah renkte ve bir parça kumaştan yapılmış olup dikişsiz ve pelerin biçimindedir. Boyu kaput boyundan en az beş Sm. uzun olacak ve kukuletası bulunmayacaktır.

Madde 15— Polis namzedi, polis, üçüncü komiser, ikinci komiser, birinci komiser, merkez memuru ve emniyet memurlarının izinli olmadıkları zamanlarda üniformalı elbise giymeleri mecburidir.

Bunlara her sene elbisenin kumaşından bir kasket,, yazlık bir kasket kılıfı, bir kışlık ceket ve pantolon, bir yazlık ceket ve pantolon, potin, getir veya çizme, eldiven ve iki senede bir kaput verilir.

Sivil memurlara ve teknik sınıfına mensub memurlara bu maddede yazılı şartlar içinde istihkaklarının tutarına karşılık olmak üzere şapka, elbise, palto ve potin verilir.

Madde 16— Emniyet müdürleri her nevi toplantılarda ve herhangi bir işin icra safhasını bizzat idare ettikleri hallerde, resmî günlerde, merasimde bu nizamname ile kabul olunan kıyafeti giyerler ve bütün teçhizatı taşırlar.

Emniyet müdürlerine ve bu derecedeki polis mensuplarına iki senede bir olmak üzere 15 inci maddede sayılan giyilecek eşya veya bunların tutarı para olarak verilir.

Madde 17— Üniforma giyen memurlara bir (tulga), köseleden yapılmış bir palaska kemeri, bir tabanca, bir tabanca kılıfı, bir rehber, bir rehber çantası, zinciri İle beraber bir düdük, saat, elektrik cep feneri ve bir büyücek çakı, merasim ispaleti, bunlardan atlı sınıfına mensup olanlara kılıç veya mızrak demirbaş olarak verilir. Sivil memurlara da yukarıda yazılı eşyadan lüzum görülenler aynı suretle verilir.

Madde 18— Uçaklı, motosikletli, bisikletli ve atlı sınıfta çalışan memurlarla belediyenin seyrüsefer işlerinde çalışan

memurların sol kolları bazuları üzerinde 6 Sm. ktrunda kırmızı çuha dikilidir. Bu çuhanın üzerinde bir Sm. genişliğinde ve beş Sm. ktrunda nikelden yapılmış ve düz çerçeve halinde bir daire ve bu dairenin ortasında memurun çalıştığı işe göre yine nikelden yapılmış 4 Sm. ktrunda aşağıda yazılı işaretler bulunur. Ve bunlar demirbaş olarak verilir.

- A) Uçakta çalışanların: Ortasında bir ay yıldız bulunan çift kanat;
- B) Atlı olarak çalışanların: Birer uçları birbirine karşılıklı ve fakat (S) remzini andıran iki nal;
- C) Motosiklette ve bisiklette çalışanların: Pedal çarkı;
- Ç) Seyrüsefer işlerinde çalışanların: Çapraz iki ok;

Madde 19— Teknik sınıfına mensub olan memurlar vazife sırasında, sivil memurlar lüzumu halinde ilgili olanlara göstermek suretile memuriyet sıfatını anlatmak ve diğer zamanlarda gizli bulundurmamak, yabancı dil bilen üniformalı memurlar daimî olmak üzere eb'adı ve şartları 18 inci maddede ve şekli aşağıda yazılı işaretleri taşırlar:

- A) Teknik sınıfına mensub memurlar: Defne dalı bir dairenin ortasında (T) remzini gösterir işareti sol kolunun bazusunda,
- B) Sivil memurlar: Defne dalı bir dairenin ortasında üniformalı memurların yakasında olduğu gibi derece ve sınıflarını gösterir işareti gizlice,
- C) Yabancı dil bilen üniformalı memurlar için de bildiği dilin remzi bulunan defne dalı resimli daireyi sol kolunun bazusunda.

Polis işlerinde çalışanların kıyafeti

Madde 20— Denizcilerin.

Kaptan, makinist, sandalcıların kışlık elbiseleri koyu kurşunî renkte olup denizcilerin giydiği biçimde paletli ve siyah boyunbağlı bir gömlek ve düz biçimde pantolondur.

Paletler koyu kurşunî renkte ve fakat bu işte kullanılmağa elverişli bezden olup bunların kenarlarında (i) Sm. açıklıkta birbirine muvazi seyreden birer Sm. genişliğinde iki beyaz şerit vardır.

Gömlüklerin kolları ağız tarafından (12) Sm. yukarıda çifte dikişli olacak ve bunların dış yanlarında ve gömlüklerin renginde üç kemik düğme ile ilikli ve bu kısmı (3) ince büzme ile tamamen kollara intibak etmiş bulunacaktır.

Bunlardan sandalcıların sol kollarının bazusu üzerine (6) Sm. kutrunda kırmızı bir çuha üzerine nikelden yapılmış (4) Sm. kutrunda (çapraz iki kürek), makinistlerin bir (pervane), kaptanların bir daire biçiminde (dümen kolu) işareti bulunacaktır.

Madde 21— Kaptan, makinist ve sandalcıların kaputu: Koyu kurşunî renkte ve zıhsızdır. Kolları ağızından (15) Sm. yukarıda çift dikişli ve bu dikişin dış yanında uzunluğuna dikilmiş birer buçuk Sm. kutrunda üçer tane kemik düğme olacaktır.

Kaputun boyu, kollar tabii bir halde yan tarafa salıverildiği zaman orta parmağın ucu hizasına kadar olacak ve iki yan taraflarında (15) Sm. uzunluğunda birer yırtmaç bulunacaktır.

Kaputun yakası açık devrik ve tamamen kaputun kumaşından yapılacaktır.

Kaputun iki yanında ufki birer cep bulunacak ve üzerlerinde (6) Sm. uzunluğunda ve (18) Sm. genişliğinde birer kapak olacaktır.

Kaputun önü kapalı olup bunların iliklenmesi için her iki tarafında ikişer Sm. kutrunda beşer tane kemik düğme bulunacaktır. Kaputun apoleti ve bunun üzerindeki numaralarla diğer malzemesi (10) uncu maddede yazılı polis kaputlarının aynı olacak ve gömlekte olduğu gibi kaputun sol kolu bazusu üzerinde de sınıf işareti bulunacaktır.

Madde 22— Kasket: Elbise kumaşından yapılır. Önün-

de siperliği yoktur. Denizcilere mahsus olan biçimde yapılacak ve bu kasketin kenarında (4) Sm. genişliğinde kırmızı kurdeleden bir şerit olup bunun üzerinde (3) Sm. ktrunda bir ay yıldız resmi ve arka tarafında uçları kırmızı çuha şeride bir noktada dikilmiş (2) Sm. genişliğinde ve 30-35 Sm. boyunda kırmızı iki kurdelesini bulunacaktır.

Madde 23— Deniz işlerinde çalışanların yazlık elbisesi krem renkte kumaştan olmak üzere kışlık elbisenin formasında yapılıır ve aynı işaretleri taşır.

Madde 24— Sandalcılar, makinistler ve kaptanlar izinli olmadıkları zamanlarda üniformalı elbiseyi giymeğe mecburdurlar. Bunlara her sene birisi kışlık, diğeri yazlık olmak üzere iki takım elbise, bir kasket, bir yazlık kasket kılıfı, potin ve iki senede bir kaput verilir.

Madde 25— Şoförlerin:

Şoförlerin kışlık elbiseleri koyu kurşunî renkte kumaştandır. Bunların ceketini önden yedi tane gizli dikilmiş tek düğme ile iliklenir. Yakası kendi kumaşından kapalı ve devrik biçimlidir. Diğeri ceketlerdeki evsafa olmak ve ikisi yukarıda ve ikisi alt tarafta bulunmak üzere körüklü dört cebi vardır. Ceket belden oymalı olup arkası beldeki dikiş kadar yırtmaçlıdır. Ceketin boyu kollar yan tarafa tabii bir surette salıverildiği zaman baş parmağın ikinci boğumuna kadar olup kol ağzından sonra diğeri ceketlerde olduğu gibi çift dikişli ve üçer düğmeli bir kapağı vardır. Sol kolun bazusu üzerinde denizcilerde olduğu gibi ve fakat tek kanatla birleşik bir direksiyon resmini gösterir işaret dikilidir.

Bunların ceketlerindeki apoletler ve taşıyacakları numaralar ve kaputlarının biçimi denizcilerin kaputlarında olduğu gibidir.

Pantolonları kilot biçiminde ve yazlık ceketleri krem rengindedir.

Kasketleri elbise kumaşından olup önu siperlidir. Kenarına dört Sm. genişliğinde siyah bir şerit ve bu şeridin

üzerinde üç Sm. kutrunda nikelden bir ay yıldız resmi vardır.

Madde 26— Şoförler: İzinli olmadıkları zamanlarda yukarıdaki maddede yazılı elbiseyi giymeğe mecburdurlar. Bunlara senede kışlık ve yazlık olmak üzere iki takım elbise, bir kasket, yazlık bir kasket kılıfı, sarı renkte potin, getir ve iki senede bir kaput verilir.

Madde 27— Odacıların, daire gece bekçilerinin ve mahalle bekçilerinin:

Odacıların, daire gece bekçilerinin elbiseleri nefsi, mahalle bekçilerinin elbiseleri koyu kurşunî renkte kumaştan ve zıhsızdır. Ceketlerin yakası kendi kumaşından olup kapalı ve devrik biçimdedir. Bunlardan odacıların ve daire gece bekçilerinin yakalarının ön iki tarafında nikelden yazılmış (Em), daire gece bekçilerinin (B) remzi ve ceketin etek kısmının yan tarafında iki uçları küçük beyaz madenî bir düğme ile iliklenmiş körüklü biçiminde birer cebi vardır. Bunların boyları, kol ve apolet biçimi ve taşıyacakları numaralar ve işaretler diğer ceketlerde olduğu gibi olup mahalle bekçilerinin pantolonları kilot ve diğerlerinin ise düz biçimdedir.

Bunlardan baş odacının ve daire gece bekçilerinden baş bekçi ile mahalle baş bekçilerinin sol kollarında dikili işaretin ortasında işlerinin remizleri (B. O), (B. B) şeklinde nikel harflerle gösterilir. Yalnız mahalle bekçileri tokalarında (B) remzi bulunan bir kemer ile bir de tabanca taşırlar.

Madde 28 — Kasketler elbiselerin kumaşından yapılıdır. Öndeki siperliği ile üst kenarı arasında dört Sm. genişliğinde siyah renkte bir şerit olup bunun üzerinde bir Sm. kutrunda bir ay yıldız bulunur.

Madde 29— Kaputlar, elbiselerin renginde kumaştan olup devrik yakalı, çifte kapaklı ve beşer düğmelidir. Arkası tokalı ve belden aşağısı yırtmaçlı olacaktır. Yan taraflarında birer kapaklı cebi vardır. Bunların kollarına,

apoletlerine ceketlerde olduğu gibi numaralar ve diğer işaretler konulur.

Madde 30— Odacılar, daire gece bekçileri ve mahalle bekçileri izinli olmadıkları zamanlarda yukarıdaki maddelerde yazılı elbiseyi yimeğe mecburdurlar.

Bunlara her sene bir takım elbise, kasket, potin ve iki senede bir kaput ve demirbaş olarak kol işaretleri verilir. Yalnız mahalle bekçi ve baş bekçileri elbise ve teçhizatlarının tutarını kendileri öderler.

Madde 31— Yazlık ve kışlık elbisenin giyileceği zaman, mahallin ahvali havaiyesine göre, vilâyet emniyet müdür veya memuru tarafından tayin ve 15 gün evvel tamim ve tebliğ olunur.

Madde 32— Tulgalar ve kasketler kenarla kaş arasında bir parmak ile azamî bir buçuk parmak mesafe bırakılarak kaşlara muvazi olmak üzere giyilir. Tulganın veya kasketin kaşlar üzerine ve sağa, sola veya geriye eğilmesi yasaktır.

Madde 33— Elbiseler yırtık, sökülük, lekeli ve ütüsüz olmayacaktır. Bu nizamnamede yazılı olan biçime uygun olmıyan şekilde veya tebligata aykırı yazlık yerine kışlık elbise giymek ve yahut aksini yapmak yasaktır.

Madde 34— Ceket ve kaput düğmeleri daima ilikli bulunacaktır.

Madde 35— Demirbaş olarak verilen eşyanın temiz bulundurulması ve iyi kullanılması mecburidir.

Madde 36— Bu nizamnamede yazılı ve numuneleri ilişik albümde gösterilen elbiseleri ve diğer eşyaları alan memurlar ve müstahdemler senesi içinde işlerinden ayrılmaları halinde bunları geri vermeğe ve demirbaş sayılan eşyaları da derhal teslimine mecburdurlar.

Madde 37— 2 mayıs 1329 tarihli Polis Nizamnamesinin 4 teşrinisani 1329 tarihinde neşrolunan ikinci kitabının polis kıyafetine ait olan ikinci faslının 137 inci maddesin-

den 153 üncü maddesine kadar olan hükümleri kaldırılmıştır.

Madde 38— Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günden yürümeğe başlar.

Madde 39— Bu nizamnamenin hükümlerini Dahiliye Vekili yürütür.

2

Kararname No: 4772

Neşri tarihi: 25/6/1936

Bina ve Arazi Vergilerinin hususî idarelere devri hakkındaki 2871 sayılı kanunun 15 inci maddesine göre Maliye Vekilliğince teklif ve Şûrayı Devletçe görülerek 5/6/1936 tarih ve 10438 sayılı tezkeresile tevdi olunan «arazi ve bina vergilerine aid kayıtların ve bakaya hesaplarının hususî idarelere devri ve matbu evrak ve mefruşat ihtiyacının temini ve devredilen kayıtlara Mâliyenin müracaat şekli» hakkındaki ilişik nizamnamenin mer'iyete konulması; İcra Vekilleri Heyetince 8/6/1936 da onanmıştır.

8/6/1936

**Arazi ve Bina Vergilerine aid kayıtların ve bakaya hesaplarının
hususî idarelere devri ve matbu evrak ve mefruşat ihtiyacının
temini ve devredilen kayıtlara Mâliyenin müracaat şekli hakkında
Nizamname**

Devredilecek evrak ve kuyudat

Madde 1— Arazi ve Bina Vergilerine aid kanun, nizamname, talimatname ve umumî tebliğler ile bu vergilere aid bilûmum tahakkuk ve tahsil kuyudatı ve bunların evrakı müsbiteleri ve tebliğ edilmiş ve edilmemiş ihbarname

cildleri ve dip koçanları ve kullanılmış olan diğer matbu evrak ve mezkûr vergilere aid muamelâtı muhtevi bilûmum dosyalar hususî idarelere devredilecektir.

Madde 2— Birinci maddede yazılı kanun, nizamname ve umumî tebliğlerin, tarih, numara ve mevzuları, tahakkuk ve tahsil defterlerinin, hangi mahalle ve seneye aid ve kaç sayfadan ibaret olduğu ve hangi vergilere taallûk ettiği, bu defterlerdeki kayıdların müstenid olduğu müsbit evrakın nev'i, tarihi ve tanzim şekli ve matbu evrakın kaç nüsha veya cild teşkil ettiği, her cildde kullanılmamış olan yaprakların adedi ayrı ayrı gösterilmek suretile vilâyetlerde varidat müdürlükleri, kazalarda varidat memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) tarafından üç nüsha devir cedveli tanzim olunur.

Madde 3— Dosyalarla muameleli evrakın, neveleri ve kimin hangi işine aid bulunduğu ve kayıd ve dosya numaraları ve her dosyanın kaç parça evrakı muhtevi olduğu ve tarihleri, ayrı ayrı olmak üzere birer birer kayıd ve tesbit edilmek suretile kezalik varidat müdürlükleri veya kaza varidat memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) tarafından üç nüsha cetveli tanzim olunacaktır.

Madde 4 — 2 ve 3 üncü maddelerde yazılı evrak ve kuyudat hakkında varidat müdür ve memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) tarafından hazırlanacak üçer nüsha devir cetvellerinden birer nüshası mezkûr evrak ve kuyudatla birlikte vilâyet merkez kazalarında hususî idare müdürlüklerine veya tevkil edecekleri vazifedar ve mesul memurlara, mülhak kazalarda hususî idare memurluklarına teslim olunacaktır. Hususî idare müdür ve memurlukları bu cetveller mucibince devredilen evrak ve kuyudatı tesellüm ettikten sonra mezkûr cetvellerde yazılı bilûmum evrak ve kuyudatın tamamen tesellüm edildiğini cetvelin ikinci nüshası altına açık bir şekilde yazıp imza ve resmî mühürle tasdik ettikten sonra bu ikinci nüsha devir cetveli vilâyetlerde varidat müdür-

leri ve kazalarda varidat memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) tarafından dosyasında saklanacaktır. Cetvelin üçüncü nüshası da devir ve teslim muamelesinin yapıldığına dair yazılacak bir tahrirata rapten defterdarlıklarca vekâlete gönderilecektir.

Kullanılmamış matbu evrak

Madde 5— Maliye Vekâleti matbu evrak ambarında bina ve arazi vergilerine aid olmak üzere mevcut bulunan matbu evrakın hangi vilâyetlere ve ne miktarda gönderileceği Maliye Vekâletince tayin edilecektir. Mezkûr evrakın sureti şevki, irsaliyelerinin tanzimi ve bunların tesellümüne aid ilmühaberlerin hususî idarelerce yazılması şekli, Hâzineye aid matbu evrakın şevki hakkındaki usullere tâbidir.

Madde 6— Mal dairelerinde mevcut olup, kullanılmamış olan evrakı matbua ve defterler irsaliye ile hususî idarelere devredilecektir.

Mefruşat

Madde 7— Vilâyet ve kazalarda hususî idarelere devredilen tahakkuk ve tahsil memurlarının kullandıkları masa, sandalya, hokka gibi bilumum eşya ve bu vergilere aid evrak ve kuyudatın muhafazasına mahsus dolap ve sandıkları hususî idarelere devrolunacaktır. Bu eşya ve mefruşat vilâyet merkezlerinde vali ve kazalarda kaymakamlar tarafından tayin edilecek bir memurla defterdar veya malmüdürlü tarafından tayin olunacak bir memur tarafından nev'i ve miktarları birer birer yazılmak suretile tesbit edildikten sonra üç nüsha cetveli yapılarak birinci maddedeki izahat veçhile teslim muamelesi icra olunacaktır.

Veraset ve İntikal Vergisi matrahlarının tesbiti sureti

Madde 8 — 1 haziran 1936 tarihinden sonra Maliye Varidat İdarelerince yapılacak veraset ve intikal vergisi tarh ve tahakkuk muameleleri dolayısıyla vergi matrahlarının tayin ve tesbitine lüzum hasıl olduğu zaman vilâ-

yetlerde varidat müdürleri, şube teşkilâtı olan yerlerde tahakkuk başmemuru veya memurları ve kazalarda varidat memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) bu işe aid evrakı bir tezkereye rapten vilâyetlerde hususî idare müdürüne ve kazalarda hususî idare memuruna tevdi ederek vergiye tâbi bulunan arazi ve binalar hakkında bu vergilerin tarh ve tahakkuk işleri dolayısıyla lüzum görülecek malûmatı ve 1836 sayılı kanunun 17 inci maddesi mucibince vergiye matrah ittihaz edilecek olan irad veya kıymetler miktarını arayacaktır.

Hususî idare müdür ve memurları bu tezkereyi aldığı tarihten itibaren azamî bir hafta içinde mal dairesinin istediği malûmatı açık ve noksansız olarak bildireceklerdir.

Mal daireleri hususî idarelerden alacakları bu malûmat ve vesaike müsteniden veraset ve intikal vergisinin tarh ve tahakkuk muamelelerini yapacaklardır.

Kazanç Vergisi matrahları

Madde 9— Vilâyetlerde varidat müdürleri ve şube teşkilâtı olan yerlerde tahakkuk başmemurları ve kazalarda varidat memurları (varidat memuru bulunmadığı takdirde malmüdürleri) her sene kânunuevvel ayı içinde, gayri safî iradları üzerinden vergiye tâbi bulunan ve yahut mükellefiyet esasını tayin etmek için gayri safî iradlarının bilinmesine lüzum görülen Kazanç Vergisi mükelleflerinin isimlerini, ticarethanelerinin buldukları mahalle ve sokak adlarını ve kabil olduğu takdirde kapı numaralarını havi (mahalle ve sokak ve numara sırası itibarile) bir defter tanzim ederek hususî idare müdür veya memurluklarına vereceklerdir.

Hususî idareler bu defterlerde yazılı gayrimenkullerin 1 kânunusani tarihindeki vergi kayd ve matrahlarına nazaran istenilen malûmatı hem yazı ve hem de rakamla sıhhatli ve açık bir şekilde defterin sütunu mahsuslarına derç ve defterin altına (verilen malûmatın, kânunusani ihtidasındaki vergi matrahlarına nazaran kuyudata mu-

tabık bulunduğunu) yazıp imza ve resmî mühürle tasdik ettikten sonra kânunusani ayının nihayetine kadar mal dairesine iade edeceklerdir. Defterlerin teahhurla verilmesinden doğacak Hazine zararından vilâyetlerde hususî muhasebe müdürü ve kazalarda mezkûr idare memurları mesuldürler.

Yukarıda yazılı cetvellerin tevdiinden sonra vukua gelen hâdiseler münasebetile kazanç vergisi mükelleflerinin icrayi ticaret veya san'at eyledikleri mahallerin gayri safi iradlarının tesbitine lüzum görüldüğü veya komisyonlarca bu iradların sorulmasına karar verildiği takdirde keyfiyet bir tezkere ile hususî idarelerin en büyük memuruna bildirilecektir. Mezkûr idare müdür veya memurları tezkereyi aldıkları tarihten itibaren en çok bir hafta içinde istenilen malûmatı vermekle mükelleftirler. Bu müddet zarfında cevap vermiyenler hakkında inzibatî ceza tatbik edilmekle beraber bu yüzden Hâzinenin uğradığı malî zararlardan da müdür veya memurlar mesuldürler.

Diğer vergi ve resimler

Madde 10— Diğer vergi ve resimlerin tarh ve tahakkuk işleri dolayısıyla bina ve arazinin irad ve kıymetlerinin veya vergileri miktarının bilinmesine lüzum hasıl olduğu takdirde keyfiyet bir tezkere ile hususî idarelerden sorulacaktır.

Bakaya hesaplarının devir sureti

Madde 11— Tahsil şubesi bulunan yerlerde devredilen vergilerin (tahakkuk, tahsilât ve irsalât) defterinin tahakkuk tablosunda yazılı miktarlarından mayıs 1936 nihayetindeki tahsilât miktarları indirilerek bakiyesi vilâyet hususî idarelerine devrolunur. Bu bakiyenin tahsilât müfredat defterlerinde mükellef itibarile açılmış olan tahakkuk ve tahsilât tabloları arasındaki farkların yekûnuna tetabuk etmesi lâzımdır. Bu tetabukun temininden sonra, isim üzerine ve vergi itibarile bakaya müfredat cetveli vücade

getirilir. Bu cetvel üç nüsha olarak tanzim ve İstanbulda tahsil müdürlerde tahsil başmemurları, diğer yerlerde de defterdar, ve vilâyet tahsil müfettişleri ve kazalarda malmüdürü ve kaza tahsil müfettişleri tarafından imza edildikten sonra bir nüshası hususî idarelere tevdi olunur. Bir ve resmî mühürle mühürlendikten sonra bir nüshası hususî idarelere tevdi olunur. Bir nüshası şubece alıkonularak üçüncü nüshası da vekâlete gönderilir.

Madde 12— Tahsil şubesi bulunmayan yerlerde muhasebenin varidat müfredat defterindeki tahakkuk ve tahsilat miktarları arasındaki fark devre esas ittihaz olunur. Bu farkın devairi tahsiliye defterlerinin tahakkuk ve tahsil miktarları arasındaki farkların yekûnu ile tahsilat müfredat defterlerinin tahakkuk ve tahsil tabloları arasındaki farkların mecmuuna tevafuk etmesi lâzımdır. Devre esas olan miktara tekabül edecek surette, tahsilât müfredat defterlerine nazaran isim üzerine ve vergi ve dairesi tahsiliye itibarile keza üç nüsha bakaya müfredat cetveli tanzim edilir. Bu cetvel vilâyetlerde defterdar ve tahsil müfettişi, kazalarda malmüdürü ve kaza tahsil müfettişi ve dairesi tahsildarları tarafından imza edildikten ve mühürlendikten sonra bir nüshası hususî idarelere verilir. Bir nüshası vilâyetlerde defterdarlıkça ve kazalarda malmüdürlüğünce hıfzolunarak üçüncü nüshası vekâlete gönderilir.

Madde 13— Bakayanın tasfiyesi hakkındaki 2566 sayılı ve 4/7/1934 tarihli kanun mucibince kısmen veya tamamen terkine tâbi bina ve arazi vergileri, kanun hükümleri dairesinde terkin edilerek bakaya müfredat cetveline ithal edilmez.

Madde 14— 2871 sayılı ve 23/12/1935 tarihli kanunun 15 inci maddesine dayanılarak kaleme alınmış ve Şûrayı Devletçe görülmüş olan bu nizamname hükümleri Resmî Gazetede basıldığı günden yürümeğe başlar.

Madde 15— Bu nizamname hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Tamimler
Vilâyetler İdaresi U. M.
Ş. I. M. Sicil

ÖZ:

Kıdem tablosunun
gönderildiğine dair.

Dahiliye memurlarına ait her yıl muntazaman çıkarılmakta olan kıdem tablosunun bu yıl da 7 inci sayısı bastırıldı. Bir tanesi vilâyet makamına, diğerleri de gerekenlere ve kazalara dağıtılmak üzere () tane bağlı olarak gönderildi. Bu tabloda da memurların kıdem sırası gösterilmekle beraber tablonun bitimine ayrıca tablo içindeki memurların alfabetik bir listesi de eklenmiştir.

1— Vekâletçe memurların terfilerini muntazam bir esasa bağlamak için yapılan bu tablo bastırılmadan önce kıdemlerine göre terfi haklarını kazanmış bulunanların kadronun müsaadesi nisbetinde terfili yoluna gidilmiş ve Cumhuriyet Bayramında kendilerine tebligat yapılarak terfi keyfiyetleri bu tabloda gösterilmiştir.

Bazı arkadaşların işgal ettikleri kadro maaşını alamadıkları için almakta oldukları maaş üzerinden diğer arkadaşları arasında kendilerine yer verilmiş ve işgal ettikleri derece adları hizalarına işaret olunmuştur.

2— Bu yıl 18 vali, 1 vali muavini, 23 kaymakam, 2 mektupçu, 12 nüfus müdürü terfi ettirilmiştir.

3— Doğu illerinde iki yıl memuriyet verenlerle 3 takdirname alanların memurin kanununun 25 ve 37 inci maddelerine dayanılarak birer yıl kıdem ve uzaklık zamları verilmesinden ve esaslı incelemelerden ötürü tabloda gerekli değişiklikler olmuştur. Bunun için kıdem durumlarına yapılacak itirazlar, geçen yılki tamimde de bildirildiği üzere Vekâletçe tetkik edilerek haklı görülen itirazlar üzerine tabloda tashihler yapılacak ve İdare Mecmuasile de neş-

redilecektir. Kabul edilmeyen itirazlar, sebepleriyle alâkadarlara bildirilecektir.

4— Özençe yapılan bu tablodaki durumlara vaki itirazların ameli bir fayda temin edebilmesi, iddianın haklı bir sebebe dayanması mümkün olacaktır. Aksi halde müracaatın müsbet netice vermiyeceği tabiidir.

5— Mülkiye müfettişleri müfettişlik meslekine alınmazdan evvel aldıkları maaş tarihleri göz önüne alınarak tabloya ithal edilmiş iseler de teftiş heyetince bu arkadaşlar arasında ayrı bir kıdem esası kabul ve takip edilmekte olmasına göre bunların tablodaki mevkillerini o suretle tanımaları gereklidir. Birinci ve Trakya U. Müfettişlikleriyle Üçüncü ve Dördüncü U. Müfettişliklere, bütün vilâyetlere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Nüfus İş. U. M.

Ş. II. M.

Ö z:

Nüfus vak'alarının ihbar edilmemesinden mesul olanlar H.

Sayı: 7654/1737

Gizli nüfusların yazımı hakkında neşrolunan 15/7/934 tarih ve 2576 sayılı kanunda yazılı gizli nüfus vak'alarının vaktinde haber verilmemesinden kimlerin mesul tutulacakları bazı vilâyetlerin tereddüdünü mucip olduğundan bu vak'aların ihbar edilmemesinden mesul olanlar sırasile aşağıda zikredilmiştir.

1— 2576 sayılı kanunun (1) inci ve (8) inci maddelerinde yazılı olan müddetler 23/12/934 tarih ve 2649 sayılı kanun ile 1/Haziran/935 tarihine kadar uzatılmış olduğuna göre bu müddet içinde her aile reisi kendi evinde veya emrinde ve her veli vilâyetinde ve her vasi vesaye-

tinde bulunan nüfusa yazılmamış kimselerle nüfusa bildirilmemiş evlenme, ölüm ve gaip vakalarını köyde muhtar ve ihtiyar heyetine ve şehir ve kasabalarda belediyelere bildirmeğe ve reşid kimseler de kendilerini yazdırmağa mecbur oldukları 2576 sayılı kanunun (1) inci maddesi hükmündedir.

Bu maddede yazılı kimseler; gizli kalan nüfusları ve haber verilmemiş evlenme ölüm ve gaip vak'alarını muhtarlara ve belediyelere 1/Haziran/935 tarihine kadar haber verip bunlar tarafından tutulan gizli nüfus vak'aları defterlerine yazdırmadıkları takdirde 2576 sayılı kanunun (4) üncü maddesinde yazılı para cezası ile cezalandırılacaklardır.

2— Muhtarlarla belediyeler; reisleri veya memur ettikleri kimselerin kendilerine haber verilen gizli nüfusları evlenme ölüm ve gaip vak'alarını 1/Temmuz/935 tarihine kadar numunesi gönderilen defterlere yazıp tasdikli olarak vali veya kaymakamlara makbuz mukabilinde teslim etmeğe mecbur oldukları kanunun (2) inci maddesi iktizasındandır.

Bu maddede yazılı muhtarlarla belediyeler veya memur ettikleri kimseler kendilerine haber verilip yazdıkları bu vak'alara aid defterleri 1/Temmuz/935 tarihine kadar vali veya kaymakamlara teslim etmedikleri takdirde 2576 sayılı kanunun (5) inci maddesinde yazılı para cezası ile cezalandırılacaklardır.

3— Kendilerine haber verilmiş olsun olmasın köyünde yer değiştirme vak'asından mada gizli nüfus vak'ası bırakan - Belediyeler hariç - muhtar ve ihtiyar heyetleri 2576 sayılı kanunun (5) inci maddesinin (2) inci fıkrasında yazılı para cezası ile cezalandırılacaklardır. Yalnız köylere münhasır olan bu hükmün bazı kaza ve vilâyetlerce belediyelerce de tatbiki yoluna gidildiği öğrenilmiştir. Bu hal kanuna aykırıdır.

4— Bazı yerlerce 2576 sayılı kanunun (4) üncü mad-

desinin (1) inci fıkrası mucibince bilûmum ölüm vak'alarının ölüm sahipleri tarafından bildirilmesi ve binaenaleyh. kanunî müddet içinde bildirilmediği takdirde cezaya da bunların muhatap olması lâzım geleceği kanaatinde bulunulduğu anlaşılmıştır. Halbuki ölüm sahipleri tarafından bildirilmesi mecburî olan vak'alar gizli kalmış, yani 2576 sayılı kanunun mer'iyete girdiği tarihe kadar - günü geçtiği halde - nüfus idaresine bildirilmemiş vakalar olup bunlar 1/Haziran/935 tarihine kadar bildirilmediği takdirde ölüm sahiplerinin cezaya tâbi tutulacakları tabiidir. Bunların haricinde kalan yeni ölüm vak'alarını bildirmekle mükellef olanlar nüfus kanununun (31) inci maddesi mucibince köylerde muhtarlar ve beldelerde alâkadar belediye memurlardır. 2576 sayılı kanunun (4) üncü maddesinin (2) inci ve (3) üncü fıkraları yeni ölümleri (10) gün içinde nüfus idaresine bildirilmediği takdirde alâkadarların tâbi olacağı ceza miktarını ve cezayı kararlaştıracak mercii göstermekte olup nüfus kanunu mucibince bunları bildirmekle mükellef olanlar üzerinde bir değişiklik yapmamıştır.

5— Bazı yerlerde de yeni doğum ve evlenmeleri vaktinde haber vermediklerinden dolayı doğum sahipleri ve evlenen erkekler hakkında ceza tatbikine girişilmekle beraber muhtar ve belediye memurları hakkında da ceza tertibine girişildiği görülmüştür.

Gizli nüfus vak'aları haricinde kalan yeni doğum ve evlenmelerin vaktinde bildirilmemesinden dolayı haklarında ceza verilecek kimseler nüfus kanununun (19) uncu ve (26) inci maddesinde yazılıdır. 2576 sayılı kanunun (4) üncü maddesinin (2) inci ve (3) üncü fıkraları bu vakaların zamanında bildirilmemesinden dolayı alınacak cezanın miktarını ve cezayı tayin edecek mercii göstermekte olup nüfus kanununun yukarıda bahsi geçen (19) uncu ve (26) ncı maddeleri mucibince bu vak'aları bildirmekle mükellef olanlar üzerinde bir değişiklik yapmamıştır.

Esasen doğum, ölüm, evlenme ve boşanma vak'alarının

kimler tarafından bildirileceği Şûrayı Devlet Mülkiye dairesinin 15/11/930 günlü ve 2762/3060 sayılı kararnameyle tayin edilmiş olduğundan bu gibi vak'alar hakkında mezkûr karar dairesinde muamele yapılması lâzım gelir.

6— Doğum, ölüm, evlenme vak'alarını vaktinde bildirmeyenlerden ve kendini kaydettirmiyen reşitlerden mazeretlerini isbat edemedikleri takdirde idare heyeti kararla bir liradan 10 liraya kadar para cezası alınacağı 2576 sayılı kanunun (4) üncü maddesinin (2) inci ve (3) üncü fıkraları icabından olduğu halde bazı yer nüfus idarelerince idare heyeti kararı alınmadan doğrudan doğruya cezanın asgarî haddinin alâkadarların rızalarıyla tahsili yoluna gidildiği anlaşılmıştır. Cezayı kararlaştırmak, azamî ve asgarî had arasında miktarını tayin etmek, mazeret mevcut ve varid olup olmadığını kestirmek idare heyetinin salâhiyetine mevdu olup bu hususta nüfus idarelerince re'sen tatbikata girişilmesine kanunî imkân yoktur.

7— Yukarıdaki maddelerde izah edilen esaslar ölüm, doğum, evlenme ve yeniden kayıt vak'alarına aittir. Boşanma ve yer değiştirme vak'aları için 2576 sayılı kanunda ayrı bir hüküm bulunmadığından bunlar hakkında nüfus kanununun (29) uncu ve (40) inci maddeleri dairesinde muamele yapılmak icap eder.

Ancak 2576 sayılı kanunun mer'iyete girdiği tarihte nüfus idarelerine bildirilmemiş, yani gizli kalmış boşanma vak'aları kanunun mer'iyet müddetinin hitam bulduğu 1/Haziran/935 tarihine kadar köy muhtar ve ihtiyar heyetlerince tutulan gizli boşanmalar defterine yazdırılıp nüfus idaresine bildirilmemiş ise mezkûr kanunun (5) inci maddesinin son fıkrası mucibince ayrıca muhtar ve ihtiyar heyetleri hakkında da ceza tayini lâzım gelir.

8— Cezayi tetkik ve tayine salâhiyetli heyet vukuat ilmühaberlerini ilkönce alan nüfus idaresinin bulunduğu yerdeki idare heyetidir. Binaenaleyh kanunî müddeti geçtikten sonra bir vukuat ilmühaberi alan nüfus idaresi bunun örneğini alâkadarların ana kütüğünde kayıtlı bulun-

duğu yer nüfus idaresine göndermekle beraber bir örneğini de ceza tayini için derhal idare heyetine vermekle mükelleftir.

9— Tunceli Vilâyeti halkı 2887 sayılı kanun hükümlerine tâbidir.

Yukarıdaki esaslar dairesinde muamele yapılarak bir yanlışlığa meydan verilmemesi ehemmiyetle ve tamamen tebliğ olunur.

Nüfus İş. U. Müdürlüğü

Ş. II. M.

ÖZ:

Memleketimizde ölen ecnebilerin ölüm vak'alarının konsolosluklara bildirilmesi H.

Sayı: 7117/1657

Memleketimizde oturmakta iken ölen ecnebiler hakkında tâbi buldukları devletlerce gereken muamelenin yapılmasını teminen bu gibilere aid ölüm vukuatı ilmühaberleri örneklerinin vilâyetler tarafından mıntakalarında bulunan ecnebi konsolosluklara verilmesi muvafık görülmüştür.

Bundan sonra vilâyetiniz dahilindeki yabancı devlet tebaasına aid ölüm vakaları hakkında aşağıda gösterilen şekilde muamele yapılacaktır:

1 — Gömme ruhsatı veren belediye hekimleri ölüm vak'asını resmî mühürle mühürlenmiş ve imza edilmiş bir ihbariyeye ile mahallî zabıta âmirliğine zimmet mukabilinde bildireceklerdir. (Teşkilât olan yerlerde Emniyet İdarelerine, olmayan yerler jandarma kumandanlığına)

2 — Böyle bir ölüm ihbariyesi alan Emniyet İdareleri ö-

lünün tâbiyeti, memleketi, ana, baba ve öz adlarile doğum tarihi ve yeri hakkında ecanib ikamet defteri üzerinde tetkikat yaptıktan ve yabancı devlet tebaasından olduğunu tesbit ettikten sonra ölüye aid metrukâtı gösterir bir liste ile birlikte ve nihayet bir hafta içinde nüfus idaresine ve ölünün son ikametgâhı olan yer sulh mahkemesine gönderecektir. (Metrukât hakkındaki kayıt öldüğü yerde kimsesi bulunmayanlara aiddir) bundan sonra nüfus idareleri bu vak'aları «ecnebilere mahsus olarak tutacakları» vukuat defterine bir numaradan başlayarak zincirleme bir sıra numarası altında kaydedecekler ve Emniyet İdaresinin tahkikat ve tetkikatını havi belediye hekimliği ihbariyesini muntazam bir dosya içinde saklayacaktır. Her hangi bir ölünün zabıtaca yabancı bir devlet tebaası olarak gösterilip ölüm vak'asının o devlet konsoloshanesine haber verilmiş olması hükümetimizce ölünün yabancı devlet teba'ası tanınmasına karar verilmesi mahiyetini haiz değildir. Yani ileride bu muamelenin hilâfına alâkadarın Türk teb'asından veya başka bir devlet teb'asından bulunduğu dair malûmat ve vesaik meydana çıktığı takdirde hakkında bu yolda muamele yapılmasına ve 1260 sayılı kanunun 2 inci maddesi mucibince karara tâbi tutulmasına hukukî bir mani yoktur.

3— Bu kayıt muamelesini müteakib vukuat defterlerine göre bir ölüm ilmühaberi doldurulacak ve bu ilmühaberin altına gömme ruhsatnamesi veren belediye ihbariyesinin tarih ve sayısı ve ölüm vak'asının ecnebilere mahsus vukuat defterinin hangi sıra numarasında kayıtlı bulunduğu yazılarak altı tasdik edilip bir müzekkere ile Vilâyetlerde vilâyet makamına, kazalarda da vilâyet makamına takdim edilmek üzere kaymakamlığa verilecektir.

4 — Vilâyetler bu ilmühaber örneğini bir mektupla mntakasında ölünün metbuu bulunduğu konsolos varsa konsololuğa, bulunmadığı takdirde en yakın vilâyetteki devlet konsolosluğuna verilmek üzere o vilâyete göndereceklerdir.

Keyfiyetin alâkadarlara tebliği ile bundan sonra bu yolda muamele yapılmasının temini tamamen rica olunur.

5 — Umumî Müfettişliklere bütün vilâyetlere, Teftiş Heyeti reisliğine yazılmıştır.

V. İ. U. M.

Ş. H. M.

Ö z:

Bingöl vilâyetine gönderilecek
resmî zarflar H.

Sayı: 3210

1 — Bingöl Vilâyetine yollanacak resmî mektup zarflarının aynı vilâyet içinde olan Bingöl kazasına gitmemesini temin için sağ alt köşelerine Bingöl vilâyetinin merkezi olan (Çapakçur) adının göze çarpacak surette yazılmasının usul ittihaz edilmesine dair Nafia Vekâletinden alınan 16/6/936 gün ve P. T. T. U. M. 2733 sayılı yazı örneği ilişiktir. Gereğin yapılmasını dilerim.

2 — Vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

Nafia Vekâletinin 16/6/936 gün ve 2733

sayılı yazısı örneği

Bingöl Vilâyetine aid müraselât adreslerince mevrîd ismi yerine yalnız (Bingöl) yazılmasından dolayı bunlardan birçoğunun - bilhassa büyük postanelerce zarflar üzerindeki yazılardan ancak mevrîd isimleri okunabilmekte olmasından - Bingöl kazasına gönderildiği ve bu suretle gecikmeler vuku bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu gibi hallere mahal kalmamak için Bingöl vilâyetine veya vilâyet merkezindeki daire ve müesseselere gönderilen mürasêlât adreslerinin sağ alt taraflarına göze çarpacak surette (Çapakçur) kelimesinin yazılması hususunun tamamen tebliğine müsaadelerini saygı ile rica ederim.

22/6/1936

Vilâyetler İ. U. M.

Ş. II. M.

Ek: 26/7/935 gün ve 4995 sayılı tamime:

Ö z:

Mülkiye teşkilâtımızda yapılan değişiklikler H.

Sayı: 3211

1 — 1/1/936 tarihinden sonra mülkî teşkilâtımızda yeniden yapılan değişikliklerin 97 sayılı İdare mecmuasında neşredilmiş olduğu tebliğ olunur.

2 — Bütün Vilâyetlere Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

V. İ. U. M.

Ş. II. M.

Sayı: 3430

Husûî Kanunlarla istisna edilmiş elan İstanbul Ankara vilâyetleri hariç olmak üzere diğer vilâyetlerde bulunan Vakıflar Müdürlükleri doğrudan doğruya U-

mum Müdürlükle muhabereye selâhiyettar olmayıp valilerin bütün devlet dairelerinde olduğu gibi Evkaf işleri üzerinde de yüksek murakabe ve otoritelerinin temini için valilerle muhabere etmeleri ve icab ettikçe kendi şubesi ifadesi ve valinin imzasile umum müdürlükle de muhabere edebilecekleri yolundaki Evkaf Umum Müdürlüğünün Evkaf müdür ve memurluklarına yolladığı tamimin bir aynı ile Vekâletimize yazdığı 26/6/936 gün ve 187571/8 sayılı tezkerenin tasdikli bir örneği ilişik olarak gönderilmiştir.

Gereğinin yapılmasını dilerim.

12/7/1936

Vakıflar Umum Müdürlüğünün 26/6/936 gün ve 187571/8 sayılı yazısı sureti

Dahiliye Vekâleti yüksek katana

Evkaf idarelerinin de vilayetlerde birer idare cüz'ütamı oldukları vilâyetler idaresi kanununda açıkça zikredilmiş olmasına rağmen şimdiye kadar yolsuz bir alışkanlığın sevkile bütün muhaberelerin doğrudan doğruya Umum Müdürlükle icra olunduğu görülmektedir.

Hususî Kanunlarla istisna edilmiş olan Ankara, İstanbul, Beyoğlu ve Kadıköy muamelâtı hariç olmak üzere, diğer vilâyetlerdeki vakıf işlerinin bundan sonra adı geçen kanun hükümleri dairesinde vilâyet makamı ile temas suretile yürütülmesi örneği bağlı umumî yazı ile Vakıflar teşkilâtına tebliğ olunmuştur.

Kanunun tarifâtına göre, buldukları yerlerde devletin mümessili ve bütün Vekâletlerin İdarî ve siyasî icra vasıtası olan valilerin vakıf işleri üzerinde de haiz oldukları yüksek otoriteyi bundan böyle kanun hükümleri dai-

resinde kullanmaları için yüksek Vekâletimizce de Ankara ve İstanbuldan maada sair vilâyet valiliklerine gerekli tebligatın ifasına müsaade buyurulmasını derin saygılarımla dilerim.

**Vakıflar Umum Müdürlüğünün 25/6/936
gün ve 187464/59 sayılı tezkeresi sureti**

Öz :

Vilâyetler idaresi kanunu ve vakıf
muhabere ve muameleleri H.

Vilâyetler idaresi kanununun açık hükümlerine göre vakıf idareleri de bütün diğer vekâletlere mensup şubeler gibi vilâyetin esaslı bir şubei idariyesi olarak kabul edilmiştir. Devletin ve her vekâletin mümessili ve Vekâletlerin idari ve siyasî icra vasıtası olduğu yine kanunda zikredilen valilerin vilâyetin umumî idaresinden mes'uliyetini tazammun eden madde, vakıf işlerini de aynı vazife ve mes'uliyet çerçevesi içine koymuş olduğundan zerre kadar şüpheye mahal yoktur. Kanunların nizamların, kararların ve talimatın esasında veya icrasında istizana muhtaç görülen cihetlerin esasında veya icrasında istizana muhtaç görülen cihetlerin doğrudan doğruya validen sorulacağı ve vali lüzum veya tereddüt hissederse işi şubesi ifadesile ve kendi imzasile Vekâletten soracağı da yine kanunda tasrih olunmuş ve Validen alınacak bütün emirlerin ne yolda yerine getirileceğinden, tereddüdü mucip hallerde Vekâletlerden ne suretle istizan yapılacağından bahis madde-

ler dahî kanunda yer tutmuş olduğu halde, her nedense eskiden beri devam eden kanuna aykırı bir itiyadın sevkile vakıflar muamelâtına bizzat bu muamelât için bile muzir olan bir hususiyet şekli verilerek her şeyin doğrudan doğruya umum müdürlüğe yazıla geldiği görölmektedir. Vilâyetlerdeki İdarî şubelerce ve bu meyanda vakıflar idarelerince doğrudan doğruya vekâlet veya Umum Müdürlüklere bildirilecek hususların yalnız fenne ve ihtisasa taallûk eden işlere münhasır olacağı da kanunun 19 uncu maddesinde açıkça emir olunması karşısında bu alışıklığın artık lüzumsuzluğu besbellidir. Vilâyetler idaresi kanunun çok sarih ve şamil olan hükümleri uyarınca valilerin vakıflar idaresi üzerinde de haiz oldukları otoritelerini mevzuat hükümleri dairesinde kullanmaları suretidir ki kendilerinde vakıflar müessesesine karşı bir alâka peyda olacak mevzuat, muamelât ve teşkilâtımız hakkında kendilerinde bir yakınlık husule gelecektir.

Kanunun isteği de budur. İdarei umumiye teşkilâtının vilâyetlerdeki diğer şubeler yanında ikinci plânda kalmaması ve muamelâtımızda Devlet mümessilinin alâkasından kuvvet alınması için bizzat idarei umumiyenin menfaati de bu noktadır.

Bu kanunî ve mühim esasa son derece riayet etmelerini ve vilâyetler idaresi kanununun bütün hükümlerile candan ve yakından alâkalanmalarını mesaî arkadaşlarımdan ehemmiyet ve ısrarla beklerim.

V. İ. U. M.

Ş. II. M.

Ö z:

Domanıç-Tavşanlı hattı H.

Sayı: 3540

1 — Asayiş ve inzibat noktai nazarından haiz olduğu ehemmiyete binaen Kütahya vilâyetince yapılmasına lüzum gösterilen Domanıç - Tavşanlı hattının mavisin 25 inde ikmâl edilerek muhabereye başlamış olduğu Nafia vekâletinden bildirilmektedir. Keyfiyet tamamen tebliğ olunur.

2 — Vilâyetlere, Umumî Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

15/7/1936

Gayri Resmî kısım

Arsiulusal “Ev,, ve şehir amenajmanı Federasyonu

Yurdumuzda bayındırlık çalışmalarının çok büyük bir önemle ilerlemeğe başladığı şu günlerde bir taraftan (ev) ve (yapı) kooperatifleri kurulurken, diğer taraftan bu işlerde uzun yılların tecrübelerine dayanan ve şehirlerin imarı işinde çok lüzumlu düşünceleri bulunan milletler arası ev ve şehir amenajmanı federasyonunu hatırlamak faydalı ve hattâ bunların bütün etüd mevzularının eksiksiz incelenmesi çok iyi olacaktır.

Meslek arkadaşlarımızın çok iyi bildikleri üzere bu federasyonun merkezi Londra’dır. Adresi şudur:

25 Bedford Row, London, W. C. I. England.

Federasyonun başkanı G. L. Pepler’dır. Bu zatı tanımıyorum; fakat ikinci reis Belçika murahhası ayan azasından B. Vinck’dır. Bu zat aynı zamanda, merkezi Brükselde bulunan Milletler arası mahallî idare birliğinin de ikinci başkanıdır. Paris ve Lion belediyecilik toplantılarından tanırım. Yaşının epeyce ilerlemiş olmasına rağmen mühim bir âmil olacak derecede büyük işleri üzerine almıştır. Burada Belçika şehirleri ve belediyeler birliği adına delegedir.

Federasyonda 19 memleketin mahallî idaresi azadır. Fakat son Londra kongresine 47 millet iştirak etmiştir. Şimdiye kadar programına giren işler üzerinde yapılan e-

tüdüler 14 kongrede münakaşa ve tetkik edilmiştir. Bunlardan bir kısmının esasları şöyledir:

1924 Amsterdam kongresi:

- 1— Bölge amenaşmanları ve büyük şehirlerin yaşayışı.
- A— Modern site.
- B— Bir bölge plânının yapılması lüzumu.
- C— Bölgenin hazırlık etüdü.
- D— Evler, sanat ve ticaret bölgeleri.
- E— Bölgenin kurutulması.
- F— Serbest parçalar.
- G— Gelip geçme ve taşıma işleri.
- H— Mahallî idare sistemi.
- 2— Bölge içinde projeler:
 - A— Parklar.
 - B— Park sistemleri ve eğlenceleri.

1925 Newyork kongresi:

- 1— Sirkülasyon meselesi.
- 2— Bölgelerde desantralizasyon.
- 3— Newyorkun bölge plânı.
- 4— Şehirlerin tipik plânları.
- 5— Henüz inşa edilmemiş bölgelerin amenaşmanı.

1926 Viyana kongresi:

- 1— Bölge ve şehir plânlarında araziden en çok istifade sistemleri.
- 2— Arazi ve arsa satın alma usulleri.
- 3— Şehir merkezinin değiştirilmesi.
- 4— Plânın arazi ve arsa değerleri üzerine tesiri.
- 5— Aile evleriyle apartman sistemindeki gayrimenkullerin esaslı ayrılması.
 - A— Meskenlerin inkişafı bakımından her iki tipin mukayesesi.
 - B— Her birine ait masraflar.
 - C— Her birinin kârlı tarafı.
 - D— Her birinin İçtimaî mahzurları.
 - E— Bölge ve şehir amenaşmanı ile evler arasındaki

ilgiler.

6— Umumî Harpten sonraki ucuz evler sistemi

1928 Paris kongresi:

1— Çok fakirlerin evleri.

2— Evlerin inşaat kıymetleri.

3— Köy evleri.

4— Bir bölge plânında, yahut bir şehir plânında kanunî ve pratik güçlükler.

5— Alış veriş kolaylığı ve serbest bölgelere münasebeti bakımından evlerin kesafeti.

1929 Roma kongresi:

1— Roma plânının inkişaf tarihi.

2— Amele sınıflarile orta sınıfların evleri için para kaynakları. Para bulma yolları.

3— Büyük şehirlerde kolektif ev gruplarının amenajmanı.

4— Modern şartlara uymak için tarihî eski şehirlerin yeniden amenajmanı.

5— Şehirlerin genişlemesi için amenajman metodları. Bilhassa eski ve tarihsel şehirler için.

6— Milâno şehrinin genişlemesi.

1931 Berlin kongresi:

1— Fakir evlerinin kaldırılması çareleri.

2— Bölge ve şehir amenajmanı münasebetile alış veriş meselesi.

3— Son kongrelerden alınan neticelerin incelenmesi.

En son olarak ta 14 üncü kongre geçen yıl, temmuzun

14 ünde Londrada toplanmıştı:

167 si muhtelif memleketlerin büyük şehir belediyelerinin delegeleri olmak üzere 304 murahhas kongreye iştirak etti. Müzakere mevzuları şunlardı:

A— Fena yapılmış evlerin yerine iyilerini yapmak.

B— Esaslı amenajman.

C— Teşkilâtlandırılmış köy amenajmanı ve köylerin korunması.

Geçen yıl Temmuzunda iştirak ettiğim, Brüksel köy belediyeleri kongresinin toplantılarına rastlayan bu kongrenin, bu üç mevzu için hazırlanmış ulusal raporları çok teessüf olunur ki elimde değildir. Kongre teşkilât umumî kâtibi H. Chapın'dan kongrenin müzakere notlarını istemiştim, şimdi oradan İngiliz murahhasının kendi memleketi için söylediği sözleri hulâsa edersem, İngiliz millî raporu hakkında bir fikir edinebileceğiz:

İngiliz murahhası, 47 milletin iştirak ettiği bu büyük kongreye gelenlere hükümeti namına «Hoş geldiniz!» dedikten sonra, Sıhhiye Vekilinin merkezde bulunmamasından dolayı - İngiliz mahallî idareleri ilk mahallî işlerin sıhhat bakımından doğduğu için Sıhhat Vekâletinin kontrolü altındadır - ona vekâletle kongreyi açmış ve İngiliz şehircilik ve evcilik işlerinin tabîi halin üstünde çok inkişaf etmiş olduğu 935 yılında, bu kongrenin Londrada toplanması çok faydalı olacağını, İngiliz parlâmentosunun bu işler için almış olduğu kanunî tedbirleri ve İngiliz Başvekilinin İngiltereyi yeniden inşa edeceğimiz. Dediğini ve bunun yapılmakta olduğunu izah etmiştir.

Bundan sonra kısa bir istatistik incelemesi yapmış ve Umumî Harpten sonra İngilterede 2.750.000 ev inşa edildiğini ve bunların takriben 300 bini son beş yılda vücade geldiğini ve 1.300.000 kişinin bu sonunculardan istifade etmekte bulunduğunu bildirmiştir.

Şehirciliğe gelince demiştir ki:

Bu yıl, İngiliz evcilik tarihi bakımından mühim olduğu kadar, şehircilik bakımından da mühimdir. Çünkü bölge ve şehir amenajmanları kanunu Town and Contry Planning Act iki yıldır tatbik mevkiinde olduğu halde evvelce inşa edilen bölgelerin birlik amenajmanı ancak bu yıl içinde başarılımıştır. Gal memleketi ile İngilterede evvelce mevcut 3.800.000 ha. 9.500.000 acr amenajman plâni, bu çalışmalardan sonra 7.200.000 ha. 18.000.000 acra çıkarılmıştır.

Bundan sonra söz alan Cambridge delegeesi Dr. John Nolen, murahhaslar ve federasyon namına İngiltere hükümetine teşekkür etti. Federasyon azasından olanların hatırasını andı ve insanlığın daha refahlı yaşaması için, federasyonun uğraştığı mesken işi ve şehircilik mevzuunun hayati ehemmiyetinden bahseyledi ve ilâveten, bu iki mühim iş üzerinde, bütün dünya âlimlerinin tecrübelerinden istifade için milletler arası kongrenin toplandığını, şehircilerin, mühendislerin, Paysagiste mimarların, coğrafya mütehassıslarile Sosyologların ve bu işlerle alâkalı idarecilerin aynı mevzular üzerindeki münakaşaları sonunda çok iyi ve değerli düşünceler elde edileceğini söyledi.

K. N. Kıcıman

— Lehistanda İdare sistemi —

Varşova 6 inci İdarî ilimler Kongrası
münasebetiyle:

Rusya, Almanya, Avusturya gibi üç büyük devletin ayrı, ayrı idare sistemleri altında uzun müddet yaşamış olan bu memleketin Umumî Harpten sonra yeniden kurulması büyük emekler ve ciddî çalışmalarla elde edilmiştir. Bu çalışmalardan ve merkez teşkilâtından bazı bilgiler arzedilecektir.

Bu malûmat, idare ilminin en son tetkik ve tecrübelerine dayanarak yeni bir devletin nasıl idare edilmesi lâzım geldiğini göstermek itibarile de mühimdir:

İlk kabinenin kuruluşu

3/1/1918 tarihli Niyabet hükümetinin 1 numaralı – Decret–sinin 7 inci maddesi:

İcra vekilleri heyeti reisi, Polonya devletinin şefi ve bu hükümetin içeride ve dışarıda mümessilidir. İcra vekillerini toplantıya çağırır, reislik yapar, direktif verir, kararların icrasına ve her vekâletin çalışmasına bakar.

Bundan sonra çıkan 17/Mart/921 tarihli Polonya teşkilâtı esasiye kanununun 45 inci maddesi icra vekilleri başkanının Cümhur Reisi tarafından tayin edileceğini tesbit etmiştir.

Burada asıl incelemek istediğimiz iş, bu madde ile iş başına getirilen Başvekilin doğrudan doğruya kendisine bağlı Başvekillik bürolarının nasıl kurulduğu ve nasıl çalıştığıdır.

Pek tabii olarak her Başvekilin icra vekilleri heyeti reisi sıfatile yapacağı ilk iş, hükümet programını hazırlamaktır.

Bu program, hükümetin siyasal ve genel maksatlarını

bildirir ve bu ülkülere varmak için takip olunacak yolları gösterir.

İşte bu programın tatbikına nezaret için Başvekilin işendi emrinde kendisine lâzım olacak bilgileri toplayacak ve hazırlıyacak bürolar vardır.

Şöyle ki:

- 1— Vekâletlerin teşriî işleri umum müdürlüğü.
- 2— Bütün idare teşkilâtına nezaret ve bu sahadaki direktifler bürosu.
- 3— Mamurlara nezaret bürosu.
- 4— Bütçe siyaseti bürosu.

Vekâletlerin kanun hazırlama işleri ve bu işlere nezaret umum müdürlüğü

Bu umum müdürlük, Polonya Başvekâletinin en mühim organlarından birisidir. Tesbit edilmiş hükümet programının realize edilmesi için çıkarılacak kanun lâyihaları ve icra vekilleri kararnameleri ve nizamnameler işi, hangi vekâleti alâkalandırırsa, alâkalandırsın, umumî bakımdan, bütün hükümetin taahhüt ve mesuliyeti altındadır.

Vekâletlerin teşriî işleri umum müdürlüğü, işte bu müşterek mesuliyeti düşünerek kurulmuştur ve hükümet başkanı olmak sıfatile icra vekilleri heyetinin en mühim işlerinden birisinin başarılması sırasında doğrudan doğruya kendi emri altında böyle bir büronun çalışması lüzumlu görülmüştür. «1928 de buna benzer bir kısım vazifelerin Adliye vekâletince görülmesi için Adliye Vekili bir kanun projesi yapmıştı. Başvekâlet, merkez daireleri teşriî işleri umum müdürlüğünün vazifesi, hükümet reisinin gözü önünde bulundurulması lâzım gelen kanun işlerini hazırlamak olduğu ve Adliye vekâletine böyle bir hak verilirse, bunun parlamento sistemine uymıyacağı ve Başvekilin yanında bir de – Surministre vücade getireceğini ileri sürerek reddetmişti.»

Bununla beraber, her vekâletin hazırlamakta olduğu

kanun lâyhalarının ana kanunlara aykırı olup olmadığı bakımından ve herhangi bir kanunun hazırlanmasına memur edilmiş gibicesine Adliye vekilinin bunları görmesi esası da vardır.

Vekâletler teşriî işleri umum müdürlüğünün ehemmiyeti asıl şu noktalarda kendisini gösterir. Bazı memleketlerde olduğu gibi her vekâletin her bürosu aklına geldiği veya canı istediği zaman 3 veya 5 maddelik bir kanun lâyihası yazmak isterse, bu umum müdürlük onun önünü alır. Şöyle ki:

A— Hükümetin icra programına göre yeniden çıkarılacak kanunlarla tadilen yapılacak lâyhalar önceden tesbit edilmiş olduğundan herhangi bir vekâlet bu program dışında kanun lâyihası hazırlayamaz. Ve bunun için, bu umum müdürlük her teşriî yılı için bir program yapar ve bunun tatbikına nezaret eder. Yani herhangi bir vekâleti alâkalandıran bir kanun teklifi programa dahil olduğu halde muayyen müddet içinde hazırlanıp gelmezse o vekâleti, Başvekil vasıtasile ikaz eder.

B— Vekâletlerden hazırlanıp gelen kanun ve Decretleri, içindeki hükümlerin esaslılığı ve birinci derecede, istenilen salâhiyetlerin kullanma bakımından mütalea eder.

C— Aynı lâyhalar üzerinde kanunların umumî birliğine ve ana kanunların temel hükümlerine uygunluğu bakımından, şekil ve kanunî dili yönünden tetkikler yapar.

D— Polonya Cumhuriyeti kanunlar gazetesinin tashihlerine nezaret eder.

Bütün idare teşkilâtı üzerinde nezaret ve bu sahada inisiyatif

Muhtelif İdarî branşların kuruluşu, alâkalı herhangi bir vekâletin kendi serbest düşüncesine bağlı ve yalnız c vekâletin dahilî işi imiş gibi mevzuu bahsedilemez.

Teşkilât üzerinde umumî nezaret ve teşkilât sahasında inisiyatif ve bütün idarenin çalışma metodlarına nezaret

aşağıdaki sebeplerden dolayı Başvekile ait olmak lâzım gelir:

İdarelerde teşkilât ve çalışma metodları; icra vekilleri reisinin diğer vekillerle müştereken mesul olduğu faaliyetlerin hulâsasını teşkil eder.

Bu teşkilât nihayet bütçede büyük bir kısım masrafı icap ettirir ki Başvekil bundan birinci derecede mesuldür.

Ve bundan dolayı teşkilât işi her gün, her ay değişen bir genişleme şeklinde değil, önceden, iyi ölçülerle tesbit edilmiş esaslara göre yapılmalıdır.

Ve bundan dolayı, herhangi bir vekâletin teşkilâtı, o gün için iş başında bulunan vekilin münhasıran şahsî inisiyatifle olmamalıdır.

Binaenaleyh:

Teşkilât işinde atılacak adımlar, bütün umumî idare teşkilâtı üzerine nezaret eden teşkilatçı bir tek merkezden idare olunmalıdır. Ve bu merkez de doğrudan doğruya Başvekile bağlı olmalıdır.

Memur işleri umumî idaresi ve bu işlere nezaret

Memur işleri çözümez ve ayrılmaz bir surette teşkilât meselesine bağlıdır. Teşkilât ve idare hizmetleri metodları, memurların seçilmesindeki dikkatli araştırmalarla iyi neticeler verebilir. Teşkilât meselesinin Başvekillik makamında toplanması hususunda yukarıda yazılı bütün düşünceler memur işinde de aynidir, şu şartla ki alâkalı vekilin memur tayinindeki nüfuz ve tesiri ihlâl edilmiş olmasın.

Ve bundan dolayı son bugün Polonyada memur işleri de Başvekâlette konsantre edilmiştir.

Bütçe politikası

Bütçe, hükümet programının bir senelik tatbiki mahiyetinde olduğundan, bütçeyi kabul eden millet meclisi de bu programı kabul etmiş olduğundan, bununla icra kudretinin tatbikini kontrol ediyor demektir.

Bununla beraber birçok memleketlerde bütçe Maliye vekili tarafından hazırlanır ve kendisine bütçe vekili de denir. Tahsisatın dağılmasında en son karar yine icra vekilleri heyetinin olmakla beraber, bütçenin bütün kaynaklarını elinde tutan vekilin kendi vekâleti için daha çok tahsisat ayırmağa mütemayil olması ve bu âdetin devam etmesi çok muvafıktır. Buna mukabil hem Başvekil, hem de diğer vekiller, bütçenin ince teferruatına kadar nüfuz edecek vasıtalarından mahrumdurlar ve bundan dolayı Başvekile karşı olmasa bile, Maliye vekilinin diğer vekillere karşı bir üstünlüğü var demektir. Hattâ bütçenin tatbiki sırasında şu veya bu tahsisatın şöyle veya böyle sarfi veya tahsisatın kısmen sarfedilmemesi gibi birçok vaziyetlerde Maliye vekili diğer vekâletleri kontrol ediyor, mahiyetinde işler yapabilir.

Bu vaziyeti düzeltecek tek makam Başvekâlettir. Bütçenin teknik kısmı tamamen Maliye vekâletine bırakılmamakla beraber, her vekâlete, hükümet programının o seneki tatbikatına göre ayrılmış olan tahsisatın kâfi ve yerinde harcanıp harcanmadığını bilmek ve Maliye vekilinin diğer vekillerle müsavi salâhiyetini kendi vekâleti lehine veya diğerlerinin salâhiyetini tecavüz mahiyetinde kullanmamasını temin etmek için, Amerika Birleşik Devletlerinde olduğu gibi Başvekâlette bir bütçe direksiyonu yapılmıştır.

Naci Kıcıman
